

චලන චිත්‍රය

('නිවනේ නිවීම' දෙසුම් පෙළ ඇසුරිනි)

ISBN 955 - 98864 - 3 - 6

පොත්ගුලුගල ආරණ්‍ය සේනාසතඨ

'පහත් කණුව'

කත්තේගෙදර,

දේවාලේගම.

ප්‍රකාශනය

ධම්මානන්ද මුද්‍රණාංශය

2008

ධම්දානයකි
මුදලට විකිණීම සපුරා තහනම් වෙයි.

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2004 නොවැම්බර්
දෙවන මුද්‍රණය - 2005 ජූලි
තෙවන මුද්‍රණය - 2008 පෙබරවාරි

පොත ලබාගත හැකි ස්ථාන

1. පොත්ගල්ගල ආරණ්‍ය සේනාසනය
'පහන් කණුව' කන්දේගෙදර, දේවාලේගම.
2. රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්,
191, හැව්ලොක් පාර, කොළඹ 5.
3. ඩී.ටී. වේරගල මහතා
422, වැලිපාර, තලවතුගොඩ
4. අනුර රූපසිංහ මහතා
27, කොළඹ විදිය, මහනුවර.
5. හේමා රූපසිංහ මිය
26, හැව්ලොක් පාර, ගාල්ල.
6. මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුව
2, බුලර්ස් පවුමග, කොළඹ 07.

වෙබ් අඩවිය : www.seeingthroughthenet.net

මුද්‍රණය
කොලිටි ප්‍රින්ටර්ස්
17/2, පැහිරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල,
නුගේගොඩ.
ෆෙලි : 011-4870333

වලන චිත්‍රය ගැන.....

තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් සුදේශිත ධම්ම පද පුෂ්පයන් රැස්කර තැනූ අපගේ 'නිවන' දෙසුම් මල්දම මුද්‍රිත පිටු 700 ද ඉක්මවා දිවෙන 'නිවනේ නිවීම' නම් වූ වෙළුම් එකොළොසක ග්‍රන්ථ මාලාවක් බවට පත් වී ඇත. ඒ ග්‍රන්ථ මාලාව කියවීමට අවකාශ නොමැති ශ්‍රද්ධා බුද්ධි සම්පන්න ධර්මකාමීන්ට සීමිත අර්ථයකින් හෝ එහි සාරාංශයක් බඳු වූ මේ 'වලන චිත්‍රය' තුළින් දෙසුම් පෙළෙහි අන්තර්ගතය පිළිබඳව 'පෙරදැක්මක්' ලැබිය හැකිය.

'නිවනේ නිවීම' ග්‍රන්ථමාලාවේ ඒ ඒ තැනින් උපුටා ගත් ධම්මපද පුෂ්පයන් සිරුවෙන් ගලපා බැති සිතින් මෙම වලන චිත්‍ර මල්දම ගෙතු මහනුවර පුෂ්පදාන බාලිකා විදුහලේ ආචාරිණී මාලිනි ආරියරත්න මහත්මියටත් ඒ මහත්මියගේ පරලෝඤාපත් මැණියන් ඇතුළු ඥාතීන්ටත් අපගේ විශේෂ අවසරය ඇතිව සිදු කැරෙන මේ ධර්මදානයෙන් ජනිත කුශලය නිවනේ නිවීම පිණිස උපනිශ්‍රය සම්පතක්ම වේවායි පතමු.

මෙයට

සසුන් ලැදි,

කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද හිඤ්ඤ

පොත්ගුලුගල ආරක්‍ෂා සේනාසනය

'පහත් කණුව'

කත්ඳෙගෙදුර

දෙවාලේගම

(2548) 2004 ජූලි 23

වලන විනය (තෙවන මුද්‍රණය)

මහනුවර හීරුස්සගල අංක 197/8A හි නිවැසි මාලිනි ආරියරත්න මහත්මිය, පිටපත් 2000 ක් වන මෙම තෙවන මුද්‍රණය සිය පරලෝඤාපත් දෙමව්පියන්ට පින් පිණිස එළිදැක්වීමට ඉදිරිපත් වූ අතර අප පාඨකයින්ගේ සුඛාවබෝධය තකා මෙවර මුද්‍රණය විශේෂ වෙහෙසක් දරා නවදුරටත් සකස් කළ බැවින් ධර්ම දානමය කුශලය ඒ මහත්මියටත්, එම දෙමව්පියන්ටත් "නිවනේ නිවීම" පිණිස උපනිශ්‍රය සම්පතක්ම වේවායි පතමු.

සම්පාදක
(2551) 2007 සැප්තැම්බර්

ප්‍රකාශක නිවේදනය

අතිපූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ "නිවනේ නිවීම" දේශනා මුද්‍රණය කොට, ඒ පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන අයහට එම දහම් පොත් ලබාදීමේ මූලික අදහස අප තුළ ඇතිවී මුත්, මුද්‍රණය සඳහා වැය වන මුදල උපයා ගැනීම ප්‍රශ්නයක් විය. එය විසඳීම පිණිස අප කිහිප දෙනෙක් යෝජනා කළේ වැයවන මුද්‍රණ වියදම පමණක් අය කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වූ මිලකට එම දහම් පොත් විකිණීමයි. එහෙත්, අපගේ එම යෝජනාව ගරු ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ එකඟතාව ප්‍රතික්ෂේප කරමින් "ධර්මය මිල කරන්න බැහැ. එය අවශ්‍ය අයහට නොමිලේ ලබා ගැනීමට හැකිවිය යුතුයි...." කීහ.

එබැවින් උන්වහන්සේ අදහස් කළ පරිදි මූලින්ම මුද්‍රණය කළ "නිවනේ නිවීම" දේශනා මාලාව සඳහා වියදම් ලබා ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලක් වශයෙන් රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් හි අධිපති ජී.ටී.බණ්ඩාර මහතා විසින් මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුවෙහි "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් අරමුදලක් අරඹනු ලැබීය. එවකට මහා භාරකාර ධුරය දරූ යූ. මාපා මහතාගේ අදහසක් අනුව පිහිටුවන ලද එකී භාරයෙහි අරමුණ වූයේ මෙම පුණ්‍ය ක්‍රියාව ඉටුකර ගැනීම සඳහා දායක වීමට කැමති අයහට මුදලින් කෙරෙන තම පුණ්‍යාධාර එම භාරයට බැර කිරීමට අවස්ථාව සලසා දීමයි.

1997 වසරේදී ඇරඹුණු මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය මගින් පූජ්‍ය ඥාණනන්ද හිමියන්ගේ දේශනා 33 කින් යුත් "නිවනේ නිවීම" වෙළුම් 11 කින් මුද්‍රණය කොට නොමිලේ බෙදා දීමට අමතරව පසළොස්වක පොහෝ දිනයන්හිදී පහන් කණුව සෙනසුන වෙත රැස්වෙන උපාසක උපාසිකාවන් සඳහා උන්වහන්සේ විසින් කෙරෙන ධර්ම දේශනා "පහන් කණුව ධර්ම දේශනා" නමින් මේ වන විට ග්‍රන්ථ 5ක් පළකොට තිබේ. එතැනින් නොනැවතී උන්වහන්සේගේ අනෙකුත් සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි ග්‍රන්ථ එසේම ධර්ම දාන වශයෙන් පළකිරීමට හැකිවීම ඊට දායක වූ අප සැමගේ ඉමහත් සතුටට හේතුවිය.

අති පූජ්‍ය ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ එම ධර්ම දේශනා අගයමින් එම සත්කාර්යය නොනවත්වා කරගෙන යෑම පිණිස දායක හවතුන්ගෙන් අප වෙත ලැබෙන පැයසුම් සහිත ප්‍රතිචාරය නිසාම ඒ අයගේ පහසුව පිණිස අප විසින් මැනකදී "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් සම්පත් බැංකුවේ නුගේගොඩ ශාඛාවේ අංක 0003 6000 1415 දරණ ජංගම ගිණුම විවෘත කරන ලදී.

අති පූජ්‍ය කවුතුරුන්දේ ඥාණනන්ද හිමියන් විසින් පහදා දෙනු ලබන නිර්මල බුදු දහම ඔබ අතට පත් කිරීම අපගේ එකම අරමුණයි. ඊට ඔබගෙන් ලැබෙන දායකත්වය ඉමහත් කුශලයකි. අපට ඉමහත් ධෛර්යයකි.

මෙම වටිනා ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීමේ සම්පූර්ණ කාර්යභාරය ජී.ටී. බණ්ඩාර මහතා විසින් රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් හි පින්වත් නිලධාරීන්ගේ සහායද ඇතිව වෙහෙස මහත්සි නොබලා ඉටුකර දීම ගැන අපගේ බලවත් ප්‍රසාදය මෙහිලා විශේෂයෙන්ම සඳහන් කළයුතු වේ.

මෙයට,

සසුන් ලැදි

ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරකාර මණ්ඩලය

2, බ්‍රෙර්ස් පවුමග

කොළඹ 07.

1997 ජූලි 1

ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය මගින් පළකැරෙන ග්‍රන්ථ මුද්‍රණයට දායක වීම

අති පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් දේශිත නිර්මල බුදු දහම, "නිවනේ නිවීම" සහ "පහත් කණුව ධර්ම දේශනා" නමින් පළ වී ඇති දහම් පොත් තුළින් මේ වන විටත් ඔබ ඇතැම් විට කියවා තිබිය හැක.

එම ස්වාමීන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනා හැකි පමණ මුද්‍රණය කොට නොමිලේ බෙදා දීම ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරයේ අරමුණයි.

මෙතෙක් එම භාරය මගින් පළකොට ඇති ධර්ම ග්‍රන්ථ එකී ග්‍රන්ථ වල අවසාන පිටුවෙහි දක්වා ඇත.

මෙම මහඟු පුණ්‍ය ක්‍රියාව සඳහා දායක වීමට කැමති පින්වතුන්, පහත සඳහන් උපදෙස් පිළිපැදීම මැනවි.

1. ටෙක්පත්/මුදල් ඇනවුම් මගින් එවන සියලු ආධාර "ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් සම්පත් බැංකුවේ නුගේගොඩ ශාඛාවේ අංක 0003 6000 1415 දරණ ගිණුමට බැර කිරීම පිණිස පහත සඳහන් ලිපිනයට එවිය හැකිය.
2. දිවයිනේ පිහිටි ඕනෑම සම්පත් බැංකු ශාඛාවක් මගින් ඔබගේ ආධාර මුදල් ඉහත සඳහන් ගිණුමට බැර කළ හැක.
3. කෙසේ වුවද, ඔබගේ පහසුව පිණිස සියලු පුණ්‍යාධාර කොළඹ 05, හැව්ලොක් පාරේ අංක 191 හි පිහිටි රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට් ආයතනයේ ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇති අංශයටද බාර දිය හැක.
4. මෙම භාරය මගින් නිකුත් කැරෙන ධර්ම ග්‍රන්ථ මගින් ඔබගේ දායකත්වය වරින් වර දායක භවතුන්ගේ දැනගැන්ම සඳහා පළ කරනු ඇත.
5. ඔබ විසින් කරනු ලබන ආධාරය බැංකු ගිණුමට බැර කරන විට ඒ සඳහා නිකුත් කරනු ලබන කුටිතාන්සියෙහි ඡායා පිටපතක් පහත සඳහන් ලිපිනයට එවීමෙන් මෙම ධර්ම දානමය කටයුත්තට දායක වන ඔබගේ නම සහ දායක මුදල අප විසින් වරින් වර පළ කරන දායක ලැයිස්තුවෙහි ඇතුළත් කිරීම කළ හැකිය.

ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය
රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්
අංක 191, හැව්ලොක් පාර
කොළඹ 05

අමා ගහ

මහවැලි ගහ උතුරට හැරවීමෙන් පසු එතෙක් නිසරු මුඩු බිම් ලෙස පැවති පෙදෙස්වල සිදුවූයේ ඉමහත් වෙනසකි. පිපාසයට පැත්තේදක් නොලබා සිටි ගොවිහු පෙදෙස පුරා නිහඩව ගලා යන සිසිල් දිය දහරින් පිනා ගියහ. මැලවුනු ගොයම සරුව නිල්වත්ව කරලින් බර විය. මල් පලින් ගැවසීමත් තුරු-ලිය බලා සැනසෙන පෙදෙස් වැසියෝ තුටු කඳුව ගුලහ.

දහම් අමා ගහ "උතුරට" හැරවීමේ වැඩ පිළිවෙළක් මෙයට තෙවසරකට පෙර ඇරඹුණි. දහම් පත-පොත තබා "එදා-වෙල" සඳහා වත් විය පැහැදිලි කිරීමට වත්-කමක් නැත්තෝ, නිහඩව නොමිලයේ ගලායන අම්ල දහම් අමා දිය දහරින් සඳහම් පිපාසය සන්සිඳුවා ගත්හ. අරටු මිසිදිටු හැර, සැදැහැයෙන් සරුව, ගුණ නුවණින් බරව පිළිවෙත් මහට නැම් ගත්හ. ලොවී - ලොවුතුරු මල් පල නෙලා ගනිමින් හඳ පුරා පිරි බැතියෙන් තත් අයුරින් සොම්නස පළකළහ.

"ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය" නමින් දියත් කළ මෙම ධම්දාන වැඩපිළිවෙල සඳහා අපගෙන් වැයවූයේ පිරිසිදු ධම්දාන සංකල්පය පමණි. අමාගහ "උතුරට" හැරවූවේ සසුන් ගුණ හඳුනන පරිත්‍යාගශීලී සැදැහැවත්භූමය. "නිවනේ නිවීම" පොත් පෙළ එළි දැක්වීමෙන් නොනැවතී "පහන් කණුව ධම්දේශනා" පොත් පෙළෙහි "බර පැන" දැරීමටත්, දෙස් - විදෙස්වල දහම් පිපාසිතයින් උදෙසා අප අතින් ලියැවෙන අනිකුත් පොත - පත ඒ අයුරින්ම එළි දැක්වීමටත් ඔවුහු උත්සුක වූහ. "දෙන දේ පිරිසිදුවම දීමේ" අදහසින් අම්ල වූ දහම ඊට නිසි ශෝභන මුද්‍රණයකින්ම ධම්කාමීන් අතට පත් කිරීමට පියවර ගත්හ. මුද්‍රිත පිටපත් සංඛ්‍යාව අවසන්වනු හා සමගම "නැවත මුද්‍රණ" පළකිරීමෙන් දහම් අමා ගහ වියළි යා නොදීමට දැඩි අඳිටනකින් ඇප කැපවූහ.

"පොත් අලෙවිය" පිළිබඳව මෙකල බහුලව දක්නට ලැබෙන වාණිජ සංකල්පයට පිටුපා, තහංචිවලින් තොරව, තමන් අතට නොමිලයේම පත් කැරෙන "දහම් පඩුර" තුළින් ධම්දාන සංකල්පයෙහි අගය වටහා ගත් බොහෝ පාඨක පින්වත්හු තමන් ලද රස අහරක්, නැතිනම් සමග බෙදා-හදා ගන්නාක් මෙන් නොමසුරුව අන් දහම් ලැදියනටද දී ධම් දානයට සහභාගී වූහ. ඉනුදු නොනැවතී, ශක්ති පමණින් "ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණභාරයට" උරදීමටද ඉදිරිපත්වූහ, ඇතැමෙක් ලොකු කුඩා දහම් පොත් මුද්‍රණය කරවීමේ හා නැවත-නැවත මුද්‍රණය කරවීමේ බරපැන ඉසිලීමට පවා පසුබට නොවූහ.

සම්බුදු සසුන මේ ලක් පොළොවෙහි පවතින තාක් මේ දහම් අමාගහ
ලෝ සතුන් සිත් සනහමින් නොසිඳී ගලා යේවා යනු අපගේ පැතුමයි.

“සබ්බදානං ධම්මදානං ජීනාති”

මෙයට,

සසුන් ලැදි

කටුකුරුන්දේ ඝරුණානන්ද හිතමු

පොත්ගුල්ගල ආරණ්‍ය සේනාසනය

'පහත් කණුව'

කන්දේගෙදර, දේවාලේගම

2000 ජුනි 05 (2544 පොසොන්)

වලන විත්‍රය

නමෝ තසං භගවතෝ අරහතෝ සමමා සමබ්බද්ධස්ස

"චිතං සත්තං

චිතං චණිතං

යද්දං

සඤ්ඤා සංකාරා සමථො

සඤ්ඤාපඤ්ඤාපටිඤ්ඤා

නාණාකකියො

චිතාගො

නිචොඨො

නිඤ්ඤානං"

මෙය ශාන්තිය,

මෙය ප්‍රණීතිය,

එනම්

සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිද්ධිම,

සියලු උපධිත් අතහැර දැමීම,

තණහාව කෂය කිරීම,

නොඇල්ම නම් වූ විරාගය,

නැවැත්ම නම් වූ නිරෝධය,

නිවීම නම් වූ නිබ්බානය.

* * * * *

සංයුක්ත නිකායේ බැඳී සංයුක්තයේ දෙවෙනි^① ගද්දුල සූත්‍රය මහා ආශ්වසීවත් සූත්‍රයක්. ඒකේ බුදුපියාණන් වහන්සේ මෙන්න මේ විදියට ඉතාමත් වටිනා නිදර්ශන දෙකක් දෙනව:

'දුට්ඨං චෝ නිකඛතෙ චරණං නාම නිත්තං'-

මහණෙනි නුඹලා වරණ නම් චිත්‍රයක් දුටුවාහුද?
එහෙම නැත්නම් නුඹලා වරණ නම් චිත්‍රයක් දකල
කියෙනවාද?

'චීං භරණා'-

'එසේය ස්වාමීනි'.

ඊළඟට බුදුපියාණන් වහන්සේ වදාරනව

'තඤ්ඤා ඛො නිකඛතෙ චරණං නාම නිත්තං නිත්තෙනෙව නිත්තිතං'-

මහණෙනි, ඒ වරණ නම් චිත්‍රයත් සිතින්ම සිතන
ලද්දකි.

'තෙනපි ඛො නිකඛතෙ චරණෙන නිත්තෙන නිත්තඤ්ඤාදුටු නිත්තතථං'-

මහණෙනි ඒ වරණ නම් චිත්‍රයටත් වඩා මේ සිතම
විසිතුරුය.

'නිත්ත' කියන වචනය අපි දෙකකින් යොදල කියෙනව.
මෙතන බුදුපියාණන් වහන්සේ යොදන්නේ 'විචිත්‍ර' කියන අර්ථයෙන්,
'නිත්තතථං' කියන්නේ වඩා විසිතුරුය කියල අපට කියන්න පුළුවන්.
වරණ නම් චිත්‍රය කියන්නේ ඒ කාලේ තිබුණු යම්කිසි චිත්‍රයක්.

① සංයුක්ත නිකායේ බැඳී සංයුක්තයේ දෙවෙනි ගද්දුල සූත්‍රයේ බුදුපියාණන් වහන්සේ මෙන්න මේ විදියට ප්‍රකාශ කරනවා.

'දුට්ඨං චෝ නිකඛතෙ චරණං නාම නිත්තං. චීං භරණා. තඤ්ඤා ඛො නිකඛතෙ චරණං නාම නිත්තං නිත්තෙනෙව නිත්තිතං තෙන පි ඛො නිකඛතෙ චරණෙන නිත්තෙන නිත්තඤ්ඤාදුටු නිත්තතථං, තසමානිගා නිකඛතෙ අනිකඛණං සකං නිත්තං පච්චෙක්ඛිතඛං, දීඤ්ඤානං ඉදං නිත්තං සංකිලිට්ඨං භාගෙන දොසෙන මොගොනාති. නිත්තසංකිලොසා නිකඛතෙ සත්තා සංකිලිසසනති නිත්තොවාදානා සත්තා විසුජ්ඣිතති. තාහං නිකඛතෙ අඤ්ඤං චීක තිකායමපි සමත්‍රපසායම් චීං නිත්තං යට්ඨදං නිකඛතෙ තිරිච්ඡාගගතා පාණා. තෙන පි ඛො නිකඛතෙ තිරිච්ඡාගගතා පාණා නිත්තෙනෙව නිත්තිතා. තෙනපි ඛො නිකඛතෙ තිරිච්ඡාගගතෙහි පාණෙහි නිත්තඤ්ඤාදුටු නිත්තතථං'

① 'නිවනේ නිවිම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනාය. පිටුව 93

①දැන් මේ කාලේ තිබෙන වලන චිත්‍ර වගේ නොවෙන්න පුළුවනි. නමුත් යම්කිසි විශේෂ විදියේ චිත්‍ර වග්ගයක් කියල අපට හිතාගන්න පුළුවන්. අටුවාවේ තෝරන හැටියට තැනින් තැන ගෙනයාමෙන්, එහෙම නැත්නම් කරකැවීමෙන්, ස්ථාන මාරු කිරීමෙන් යම්කිසි විශේෂ විඤනයක් ලබාදෙන ශක්තියක් ඇති විශේෂ චිත්‍රයක් වෙන්න ඕන. ඒ වරණ නම් චිත්‍රය කොයි ආකාරයෙන් නමුත් විශේෂ විසිතුරු චිත්‍රයක් වෙන්න ඕන.

ඒ විසිතුරු චිත්‍රයටත් වඩා සිත විචිත්‍රයි කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ වදාරනව. ඒකට හේතුව කියන්නේ '**තඤ්ඤා නිකඛඤ්ඤා චරණං නාම නිත්තං නිත්තනෙන නිත්තිතං**'. මක්නිසාද ඒ වරණ නම් චිත්‍රයත් සිතින්ම සිතන ලද්දක් නිසා.

ඊළඟට බුදුපියාණන් වහන්සේ ඒ අනුවම හික්ෂුන් වහන්සේලාට අවවාදයක් හැටියට ප්‍රකාශ කරනව: '**තඤ්ඤා නිකඛඤ්ඤා චරණං නිත්තං ජාතිකඛිනිකං**'- එමනිසා මහණෙනි ක්ෂණයක් පාසා, මෙහොතක් පාසා, තමාගේම සිත පිළිබඳව ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කර බැලිය යුතුයි. ආපසු හැරී බැලිය යුතුයි '**දිශ්ඤා චරණං ඉදං නිත්තං සංකිල්ඛිතං භාගෙන ද්වයෙන චොග්ගනාති**'- 'දිසී කාලයක් මේ සිත රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන්, කිලිටි වෙලයි තියෙන්නෙ. '**නිත්ත සංකිල්ලසා නිකඛඤ්ඤා නිත්තං සංකිල්ලසා නිත්තං නිත්තං නිත්තං**'- සිත කිලිටිවීමෙන් සත්ත්වයෝ කිලිටි වෙත්. සිත පිරිසිදු වීමෙන් සත්ත්වයෝ පිරිසිදු වෙත්. * * * *

කෙනෙකුට හිතෙන්නෙ මේ චිත්‍රය ඇන්ද තැනැත්තා ගැනය, බුදුපියාණන්වහන්සේ කතා කරන්නෙ කියල. නමුත් මෙතන ගැඹුරු අර්ථයක් තියෙන්නෙ. මේ වරණ නම් චිත්‍රය සිතින්ම සිතන ලද්දේය, කියල ප්‍රකාශ කරන්නෙ වරණ චිත්‍රය ඇන්ද කෙනා මේක හිතින් හිතල ඇන්ද නිසා නොවෙයි. මේ චිත්‍රය දකින කෙනා, මේ චිත්‍රය

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 94

විචිත්‍ර හැටියට සලකනවා. එහෙම නැත්නම්, **මේ චිත්‍රය බලන පුද්ගලය මේ චිත්‍රය සිතින් මවා ගන්නවා.** ඇත්තවශයෙන්ම මේ චිත්‍රය ඇන්ද තැනැත්තා ගැන නොවෙයි මෙතන කියන්නේ. අර නරඹන්නාගේ සිතේ තිබෙන, දිළිසි කාලයක සිට පවතින රාග, ද්වේෂ, මෝහ, කියන ඒ ක්ලේශ ධර්මවලට පිං සිද්ධවෙන්න තමයි අර චිත්‍රය ආස්වාද කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ. ඒකෙ රස විඳින්න පුළුවන් වෙන්නේ. * * * *

① ඊළඟට අපට 'චරණචිත්‍ර' ගැන නොවෙයි 'චලනචිත්‍ර' ගැනයි කථා කරන්න වෙන්නේ. ඒ කියන්නේ සිනමා ලෝකය - චිත්‍රපටි. චිත්‍රපටි, නාට්‍ය සංදර්ශන ආදිය මුල්කරගෙන අපි ටිකක් සිත යොමු කරල බැලුවොත් **මෙතන පවතින ධර්මතාව,** ලෝකයේ එළිපිට - චිත්‍රපට ශාලා වලින් නෘත්‍ය ශාලාවලින් පිටත - තිබෙන **ජීවිතයේම කොටසක්.** නමුත් පිටත තිබෙන ජීවිතය වටහාගැනීම සාමාන්‍යයෙන් අපහසු නිසා, වඩා පහසු චිත්‍රපටිය පිළිබඳ කාරණය ගැන ඊළඟට අපි ටිකක් විචරණය කරන්න බලමු.

සාමාන්‍යයෙන් චිත්‍රපටියක්, නාට්‍යයක් එහෙම පැවැත්වෙන්නේ රාත්‍රි කාලයෙයි. ඒකට හේතුව අන්ධකාරය තිබෙනවා. මේ අඳුර අර සත්ත්වයාගේ සිත් තුළ තිබෙන අවිද්‍යාන්ධකාරය මතුකරල දෙනවා. එතකොට චිත්‍රපටියක් නාට්‍යයක් ආදිය අඳුරු රාමුවක් තුළයි ප්‍රදර්ශනය කෙරෙන්නේ. අවිද්‍යා අංගය අපට එතනම ඉදිරිපත් වෙලා තියෙනවා. යම්කිසි විදියකින් දවල් කාලයේ චිත්‍රපටි ආදියක් පෙන්වනවා නම්, සිනමාශාලාවල ජනෙල් ආදිය වහල, කළුකිරි දාල, ආවරණය කරගෙනයි ඒක කරන්නේ. ඔය විදියේ මහ ආවරණයක් මැදයි මේ චිත්‍රපට, නාට්‍ය ආදිය පෙන්වන්නේ.

ඒ වගේ තවත් මහා පුදුම දෙයක් සිද්ධ වෙනවා. නොයෙකුත් පුද්ගලයින් 'මම චිත්‍රපටි බලන්න යනවා' 'නාට්‍ය බලන්න යනවා'

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 96

කියල යනව. 'මම චිත්‍රපටි බැලුව' 'නාට්‍ය බැලුව' කියල එනව. නමුත් ඒ චිත්‍රපටි ශාලාවල, නෘත්‍යශාලාවල, **චිත්‍රපටිය පෙන්වන අවස්ථාවේ, නෘත්‍ය පැවැත්වෙන අවස්ථාවේ, මේ චිත්‍රපටියක්ද බලන්නේ, නාට්‍යයක්ද බලන්නේ කියන එක අමතක වෙනව.** ඔන්න ඔය විදියේ මහ පුදුම මෝහනයක්. මෙතනත් අර ආශ්‍රවයන්ගේ මත්වීම් ශක්තියක් තියෙන නිසා, යම්කිසි චිත්‍රපටයක, නාට්‍යයක ආස්වාදයක් විඳින්න ඕන නම්, ඒකට ලැස්තිවෙලා ඉන්න ඕන මත්වෙන්න. මත් වෙන්න බැරිනම් ඒක ඒ තැනැත්තාට නාට්‍යයක් නොවෙයි. චිත්‍රපටියක් නොවෙයි. චිත්‍රපට නාට්‍ය නිෂ්පාදකයින් කරන්නේ මොකක්ද?

බලන්න එන ඒ නරඹන්නාගේ සිත් තුළ තිබෙන අවිද්‍යා ආශ්‍රව මතුකරල ගන්න පුළුවන් විදියට පසුබිම් සකස් කිරීමයි. ඒ නිසා තමයි රාත්‍රි කාලයේ පවත්වන්නේ. එහෙම නැත්නම් කළුතිර ආදිය යොදන්නේ.

මේ නිෂ්පාදකයින්ට තවත් වැඩ රාශියක් තියෙනව. අර ඇතිකරගත්තු අඳුරු රාමුව තුළ එන නරඹන්නන්ගේ සිත්තුළ මෝහනයක් ඇති කරල යම්කිසි කථාවක්වත් හරියට 'තාත්ත්වික' අන්දමින් පෙන්වන්න ඕන. 'තාත්ත්වික' කියන එක කලා ලෝකයේ තියෙන වචනයක් - දැන්, 'තත්ත්ව' කියල කියන්නේ 'සත්‍යය' කියන එකයි. නමුත් "තාත්ත්වික" කියන්නේ 'සත්‍යය' නොවෙයි. 'සැබෑ ස්වරූපයක් ඇති, 'ඇත්ත වාගේ පේන' කියන එකයි. - එතකොට චිත්‍රපටයක්, නාට්‍යයක් සාර්ථක වීමට නම් ඒක තාත්ත්වික වෙන්න ඕන. තාත්ත්වික කියන්නේ බලන කෙනාට මේක සැබෑ දෙයක් හැටියට පෙනෙන විදියට තියෙන්න ඕන. එක්තරා විදියක රැ වටිල්ලක් මෙතන තියෙන්නේ - මායාවක්.

① තාත්ත්වික විදියට ඉදිරිපත් කිරීමට නළුනිළියන්ගේ අභ්‍යන්තර සැරසිලි ආදිය අවශ්‍යයි - ඇත්ත වශයෙන්ම ඒ ඇත අතීතයේ

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 97

භාරතීය සමාජයේ 'සංස්කාර' කියන වචනයේ මූලික අර්ථයක් තමයි ඒ නව්නීකූලයන් කළ අංගසංස්කාරාදිය. මේ අභපසභ සැරසිලි ආදිය තමයි සංස්කාර.

එපමණක් නොවෙයි. පසුබිම් සැරසිලි, අනිකුත් රහපැම් ආදිය පවා මේ හැම එකක්ම සංස්කාර හැටියට සලකන්න පුළුවන්. වර්ත නිරූපන පසුබිම් සැරසිලි ආදිය. මෙන්න මේව තමයි සංස්කාර.

එකකොට අර අන්ධකාරයෙන් නරඹන්නන්ගේ සිතේ ඇති අවිද්‍යා ආශ්‍රව මතුකර ගන්න එක්තරා **සුදුසු පරිසරයක් ඇතිකළා චිත්‍රපට නිෂ්පාදකයින්**, නාට්‍ය නිෂ්පාදකයින්. ඒ වගේම අභපසභ සැරසිලි ආදියෙනුත් අර සංස්කාර ඇතිකළා.

ඇත්තවශයෙන්ම මේ සංස්කරණය කරන්නේ නම් ඒ නරඹන්නයි. දන් මෙතන මහපුදුම කියමනක් කියන්න සිද්ධ වෙනව. කලිනුත් අපට ඒ විදියේ දේවල් කියන්න සිද්ධ උනා. ඒ කියන්නේ **මෙතෙක් කිසිම සිනමාශාලාවක, සිනමා තිරයක චිත්‍රපටයක් පෙන්නල නැහැ. මෙතෙක් කිසිම නාට්‍ය ශාලාවක, නාතෘ වේදිකාවක නාට්‍යයක් පෙන්නල නැහැ.** නමුත් ඒ චිත්‍රපට ශාලාවලට, නාට්‍යශාලාවලට ගිය අය චිත්‍රපට නාට්‍ය දුටුව. මේ කොහොමද සිද්ධ උනේ?

සාමාන්‍යයෙන් අපි හිතන්නේ මේ චිත්‍රපට නාට්‍ය නිෂ්පාදකයින්ය චිත්‍රපට නාට්‍ය හැදුවේ කියල. නමුත් අවසාන වශයෙන් බුදුපියාණන් වහන්සේ වරණ චිත්‍රය ගැන වදාළ ඒ කාරණය අනුව අපි ගැඹුරින් කල්පනා කරල බලනව නම්, **චිත්‍රපටයක් නාට්‍යයක් - ඒ අවසාන පරිච්ඡේදයෙන් බලනකොට - නිෂ්පාදනය කරන්නේ නරඹන්නමයි.**

ඒ නරඹන්න, ඒව නරඹන්න යනකොට ඒ චිත්‍රපට ආදියට දාන්න ඕන ලුනු ඇඹුල් ආදියත් අරගෙනයි යන්නේ. ඒ කියන්නේ ආශ්‍රව. ඒ ආශ්‍රවයන්ගෙන් චිත්‍රපටයේ යම්කිසි අඩුපාඩුවක් තිබුණත් වැහිල යනව. අපි දන්නව නාට්‍යාදියේ එක ජවනිකාවක ඉඳල අනිත් ජවනිකාවට එන්න එක්තරා කාලසීමාවක් තියෙනව. නමුත්

මෙබඳු නාට්‍යයක් පවා සාමාන්‍ය ජනයාට රසවිඳින්න පුළුවන් වන්නේ කාමාසව, හවාසව, අවිජ්ජාසව කියන ඒවා නිසයි.

විද්‍යාත්මක වශයෙන් දියුණු වෙන්න දියුණු වෙන්න, මේ ජවනිකා ඉතාමත්ම ශීඝ්‍රකරල තමයි චිත්‍රපට තිරයක වැටෙන්න සලස්වන්නේ. මෙනතත් කෙරෙන්නේ මෝහනයයි. නරඹන්නන් තුළ මෝහනය ඇති කිරීමට සුදුසු පරිසරයක් ඇති කිරීමයි. ඒ වගේම කොයි විදියට සැරසිල සිටියත්, සංස්කරණ කොයිවිදියට තිබුණත්, නරඹන්නන්ගේ සිතේ සංස්කරණ ඒකට හරියන්නේ නැත්නම් නාට්‍යය සාර්ථක වෙන්නේ නැහැ. එයට රැවටෙන්නේ නැහැ.

නමුත් ලෝක සත්ත්වයාගේ සිත්තුළ තියෙනව සංස්කරණය කිරීමේ ගතියක්. ඒක නිසා මඳිපාඩුවට තමනුත් යමක් දමල ඒ චිත්‍රපටය, නාට්‍යය සම්පූර්ණ කරගෙන විනෝදවෙනව. ආස්වාදය ලබනව. ඔය විදියේ තත්ත්වයක් තියෙන්නේ.

① දන් අපි ටිකක් කල්පනා කරල බලමු. අවිද්‍යා රාමුව තුළයි මේ චිත්‍රපට නාට්‍ය ආදිය පැවැත්වෙන්නේ. දවල් කාලයේ පැවැත්වෙන චිත්‍රපටියක් ගැන කල්පනා කරනවනම් අර විදියට දොරවල් එහෙම වහගෙනයි චිත්‍රපටියක් පෙන්වන්නේ. මේ විදියට හොඳ විචිත්‍ර වෙළඳ චිත්‍රයක් තිරේ වැටෙන අවස්ථාවක හදිසියේම දොරවල් ඇරුන කියල හිතමු. එතකොට මොකක්ද වෙන්නේ?

ඒ නරඹන්නන් මවාගෙන හිටිය ලෝකයෙන්, ඔවුන්ගේ සිනමා ලෝකයෙන්, ඔවුන් එලියට විසිවුනා වගෙයි, හදිසියෙන්ම. මක්නිසාද?

තිරයෙ වැටෙන වෙවෙණි චිත්‍රයෙ පාට ගියා. පාට මැකිල ගියා. ඒකෙ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඊළඟට කලකිරීමයි එන්නේ. මේකත් චිත්‍රපටියක්ද කියල හිතෙනව. මේක මොකක්ද කියල හිතෙනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 97

චිත්‍රපටිය චිත්‍රපටියක් උනේ, නාට්‍යය නාට්‍යයක් උනේ අවිද්‍යා අඳුරු රාමුවෙන් සංස්කාරවලත් බලයෙන්. නමුත් මේ අඳුරු රාමුව නැතිවීමෙන් අර විදියේ විශාල වෙනසක් සිදු උනා. ඒ එක්කම නරඹන්නන්ට කලකිරීමක් ඇතිඋනා. මක්නිසාද - රාග කියන වචනයේ පාට කියන අර්ථයක් තියෙනව. මෙතන 'විරාග' කියන එකේ වාච්‍යාර්ථයකුත් තියෙනව 'පාට සේදියාම' සායම මැකියාම කියල. එතකොට 'භික්ඛු - විරාගය' එක්තරා විදියක පටු අර්ථයකින් 'භික්ඛු - විරාගයක්' වගේ දෙයක් ඇතිවෙනව, අර විදියට හදිසියෙන්වත් දොරක් ඇරුනොත්. ඒ තිබුන මෝහනය එතැනින් නාවකාලිකව හරි නැතිවෙනව.

නමුත් අපි ටිකකට හිතමු. මේ පිටතින් එන ආලෝක ධාරාවකිනුයි මේ චිත්‍රපටය, චිත්‍රපටයක් නොවන තත්ත්වය ඇති වුනේ. මේ ආලෝකධාරාව සිතින්, සිත ඇතුළතින් ආවොත් එහෙම මොකද වෙන්නේ?

ඒත් ඒ හා සමාන දෙයක් සිද්ධ වෙන්නේ. සිත ඇතුළතින්ම යම්කිසි කෙනෙකුට ප්‍රඥා ආලෝකය පහළ උනොත්, චිත්‍රපටයක් නාට්‍යයක් බලන අවස්ථාවක, අනිත් අය නාට්‍යය බල බලා ඉඳිවී. නමුත් ඒ තැනැත්තාට මේකත් චිත්‍රපටයක්ද, මේකත් නාට්‍යයක්ද කියල හිතෙනව.

අපි ඒ චිත්‍රපටය ගැන කියන කොට කිව්ව ඒ අවස්ථාවේ නරඹන්න ඉන්නේ එක්තරා ලෝකයකට ඇතුළු වෙලයි කියල. ඒකට අපට කියන්න පුළුවන් තවදුරටත් පටිවචසමුපපාද ධර්මය අනුවම විග්‍රහ කරනවනම්, නරඹන්නන් ඇත්තවශයෙන්ම **අවිද්‍යාඅන්ධකාරය මැද සංස්කාර මුල්කරගෙන ඒ චිත්‍රපටි කථාවට සුදුසු අන්දමේ විඤ්ඤාණයකුත් ඊට නිසි නාමරූපයකුත් ඇතිව** ඒ සම්පූර්ණ විඤ්ඤාණයෙන් පඤ්ඤාත්මයක් සකස් කරගන්න කියල. අන්න ඒ විදියේ වැඩක් මෙතන තියෙන්නේ.

එතකොට ප්‍රඥා ආලෝකය ඇවිල්ල, අවිද්‍යා අන්ධකාරය නැති
උනත් ඒ විදියෙම දෙයක් සිද්ධ වෙන්නෙ. ඒ හවයෙන් ඉවතට
එනව. ඒ කාමලෝකයෙන්, ඒ හවයෙන් තාවකාලිකව හරි එළියට
එනව.

① දන් එතකොට රහතන්වහන්සේල පිළිබඳවත් මේ විදියෙ දෙයක්
සිද්ධ වෙන්නෙ. රහතන් වහන්සේලාගේ අර තිබුණු 'අවිද්‍යාව' -
'අවිජ්ජායතෙව්ව අසෙස විභාගතිභොධා'-ආශ්‍රව ටිකක් හරි ඉතුරු කරල
නොවෙයි, සම්පූර්ණයෙන්ම ඒ අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වෙනකොට ඒ
එක්කම සංස්කාරත් නිරුද්ධයි. මක්නිසාද?

සංස්කාරයන් සංස්කාරයන් බවට පත් උනේ අවිද්‍යාවෙ පිහිටෙන්.
අවිද්‍යාව ඇතිතාක් තමයි ඒව සංස්කාර වෙන්නෙ. සංස්කාර කියල
කියන්නෙ සාමාන්‍යයෙන් සකස් කිරීම්, මවාපෑම් කියන එකයි.
එතකොට මේ සකස් කිරීම්, අර ඇඳීම් සියල්ලෙන් යම්කිසි
මෝහනයක් ඇතිකිරීමයි කළේ. ඒකට නිසි පරිසරයයි අවිද්‍යා
අන්ධකාරයෙන් සැපයුනේ.

යම්කිසි විදියකින් ප්‍රඥා ආලෝකය ආවොත් අර සංස්කාර
විසංස්කාර වෙනව. සංඛතය අසංඛතය වෙනව. එතකොට ඔය
චිත්‍රපටය පිළිබඳව දැක්වූ ධර්මතාවම ඊට වඩා ගැඹුරු අර්ථයකින්
ගන්න පුළුවන් මේ රහතන්වහන්සේලා පිළිබඳව වන පරිවර්තනයේදී.
ඒ ප්‍රඥා ආලෝකය පහළවීමත් සමඟම සංස්කාර විසංස්කාර
වෙනව. බාහිර ලෝකයට ඒව සංස්කාර හැටියට පෙනුනට, රහතන්
වහන්සේට ඒවා සංස්කාර නොවෙයි. මක්නිසාද? හවයක් මැවෙන්නෙ
නැහැ. හවයක් මවන්න බැහැ. ඒ වගේම අර සංඛතය සකස් කරන
ලද්දක්ව තිබෙන එක සකස්කරන ලද බව තේරුම් ගත්තාම, ඒක
නොසකස් වෙනව. අසංඛතයක් වෙනව. සියුම් ධර්මතාවක් එතන
තියෙන්නෙ.

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 98

තවත් ඒ විදියේම ගාථාවක් උදාන පාළියේදී හමුවෙනව.

"**මොහ සමිනිතො මොකො - නබ්බප්පොව දුස්සති**

උපධි සමිනිතො බාලො - තමසා ජර්චාරිතො

සුසුතො විය බායති - ජුසුතො තථි කිඤ්චනං"

'මොහ සමිනිතො මොකො නබ්බප්පොව දුසුසති'-

මේ මෝහයට සම්බන්ධ වූ තැනැත්තාට ලෝකය බොහොම හවාදෙයක්.

'ඇත්ත වෙන් වූ පුළුවන්' කියන අදහසයි හවා කියන වචනයේ තියෙන්නේ. මේ ලෝකය හවා දෙයක් හැටියට, සත්‍ය දෙයක් - හොඳට විශ්වාසය තියන්න පුළුවන් විදියේ දෙයක් - කියල ඒ විදියටයි මෝහයට බැඳුනු පුද්ගලයට පේන්නේ.

① **'මොහ සමිනිතො මොකො නබ්බප්පොව දුසුසති'**

මෝහයට සම්බන්ධ වූ තැනැත්තාට ලෝකය බොහොම හවා දෙයක් හැටියට පේනවා.

'උපධි සමිනිතො බාලො'

මේ උපධීන්ට බැඳුනාවූ බාලයා - මෝඨයා - අඤාන පුද්ගලයා'

තමසා ජර්චාරිතො

② මහා අන්ධකාරයකින්, කළුවරකින් පිරිවරන ලදුවයි සිටින්නේ. වැහිලයි සිටින්නේ.

'සුසුතො විය බායති' - හරියට බැලූබැල්මට මේක සදාකාලික වගේ - ශාස්වත වගේ පෙනෙනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 99

② 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 100

'පැයුණො නතී කිඤ්චිතං'- දකින්නෙකුට මෙතන ඇති 'දෙයක් නෑ' කියල කියන්ට වෙනව. මේ විදියට ඉතාමත්ම ගැඹුරු අර්ථයක් ප්‍රකාශ කරනව මේ ගාථාව.

මෙයින් අපට පෙනේ චිත්‍රපටයක් පිළිබඳවත්, නාට්‍ය පිළිබඳවත් අඩු වැඩි වශයෙන් ශීඝ්‍රව ධාවනය කෙරෙන ජවනිකා රාශියකින්, යම්කිසි කරාන්තරයක් මවාගෙන විනෝද වෙනවා.

ඒ සත්ත්වයින්ට, පුද්ගලයින්ට, නවනිලියන්ට තාවකාලිකව දාගත්තු ඇඳුම් ආදිය නිසා මෝහනයක් ඇති කරගෙන මේ අහවලාය, මේ අහවලාය; ඒ සමඟම තමනුත් ඒ මොහොතේ ජීවත් වෙනවා.

ධර්මානුකූලව කල්පනාකර බලනකොට. නෂ්‍යශාලාවලින්, විකුප්විශාලාවලින්, පිටත ජීවිතයන් ඒ විදියේ එකක්.

නමුත් පිටත තියෙන අයිතියට වඩා ඇතුළත තියෙන අයිතිය ඉතාමත්ම සහ බහල එකක්. පිටත තියෙන අයිතිය නම් අර විදියට දොරක් ඇරුන හැටියෙම නැතිවෙලා යන්න පුළුවනි. නමුත් ඇතුළත තියෙන අයිතිය එහෙම ලෙහෙසියෙන්ම කැඩෙන්නෙ නෑහැ. ඒකනිසා තමයි අර වෙර වෙර් ගාලා ආදියෙ තියෙන්නෙ 'තමෝකකිනිං පදාලෙනා, තමෝකකිනිං පදාලිය' මේ අඳුරුකඳ පැළුව කියල. ඒ තරම් පලන්න පුළුවන් - කැලිකපන්න පුළුවන් - විදියෙ අවිද්‍යා අඳුරක් තමයි ලෝකයෙ තියෙන්නෙ. මේ ඇතුළත තියෙන අයිතිය ඉතාමත්ම සහ බහල එකක්.

ඇතුළත තියෙන අක්කාරයෙ පළමු විවරය ඇතිවෙන්නෙ සෝවාන්මාගීඥානයෙන්. අන්න එක නිසා අපට හිතාගන්න පුළුවනි, අර ධම්කථාවක් තියෙනව සැරියුත් මුගලන් මහරහතන්වහන්සේලා පිළිබඳව. මේ සැරියුත් මුගලන් ස්වාමීන්වහන්සේලා දෙනම පරිබාෂක කාලයේදී - ඒ කාලයේදී නම් තිබුනේ උපතිසස, කෝලිත, කියල - උපතිසස කෝලිත කියන මේ බ්‍රාහ්මණ තරුණයෝ දෙන්න එක දවසක්දා ගියා 'gibyan xobx' කියන කඳුමුදුනක පැවැත්වෙන එක්තරා සමාජ උත්සවයක් බලන්න. අපට හිතාගන්න පුළුවන් නොයෙකුත්

නාට්‍යාදිය පෙන්වන විවිධප්‍රසංගයක් වෙන්න ඇති. ඒ අවස්ථාව තුළම හොඳට මෝරල තිබුණ අවස්ථාවක් නිසා මේ දෙන්නටම හිටිගමන්ම අර ගිහගැසමැස්ස, 'ගිහගැසමැස්ස - බව' නැතිවෙල ගියා. කලකිරීමක් ඇති උනා. වෙනද වගේ හිනාවක් සන්නෝමයක් නැහැ.

මේ ඇතුළත කියෙන දේම නේද පිටත කියෙන්නෙ කියල වැටහෙන්න ඇති.

නමුත් මේ කියන මෝහය සම්පූර්ණයෙන්ම වැටහුනේ නැහැ - ඒ ධර්මාව. ඊළඟට අසාහි ස්වාමීන්වහන්සේ උපනිසා පරිබ්‍රාජකයට හදිසියේ හමුවුනාම උන්වහන්සේට ආරාධනා කළා 'මට ටිකක් කිව්වාම ඇති: මට තේරුම් ගන්න පුළුවන්' කියල. අස්සහි ස්වාමීන්වහන්සේත් බොහොම නිහතමානීව 'මමත් බොහොම ① ටිකයි දන්නෙ' කියල ඒ ටික කිව්වා.

සෙ ධර්මා භ්‍යානුප්‍රයානවා	-	තෙසං භ්‍යානං තථාගතො ආහ
තෙසංඤ්ඤා යො තිථොධො	-	ච්චං චාදි මහා සමණො

හේතුවගෙන් හට ගන්න යම් ධර්මයන් තිබෙනව නම්, ඒවායේ හේතුවයි, 'ඉදපපච්චයනාව-'.
 මෙය ඇති කල්හි - මෙය වෙයි.
 මෙය හටගැනීමෙන් - මෙය හටගනී,
 මෙය නැති කල්හි - මෙය නොවෙයි.
 මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් - මෙය නිරුද්ධ වෙයි.'

- කියන අන්න ඒ අදහසයි. ඊළඟට හේතුසමුප්පන්න ධර්මයන්ගේ ක්‍ෂයකිරීම තමයි අවසානයේ නිවන. ටිකයි කිව්වේ. උපනිසා මාණවකයන් ටිකයි අහගත්තෙ. නමුත් එතන හැම දෙයක්ම තිබුන නිසා තමයි සෝවාන් උනේ. * * * *

② චිත්‍රපටයක නාට්‍යයක ඇති ඒ සංස්කාරයන්, සංස්කාර වන්නෙ අවිද්‍යාව ඇතිකාක්, ඒ අඳුර ඇතිකාක්. නළු නිළියන්ගේ වෙස්වලාගැනීම, ඇඳුම්, පැළඳුම්, ඇඬුම්-දෙඩුම්, ඒ හැම එකකම

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 5 වන දේශනය. පිටුව 101

② 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 112

සත්‍යතාව-සැබෑ ස්වරූපය- පවතින්නේ ඒවා මුඛ්‍යකරන අවිද්‍යාව නිසයි. අන්න ඒ නිසා මේ සංස්කාරවලට සත්‍යතාවක්, සැබෑ ස්වරූපයක් ගන්නවන්නේ අර අවිද්‍යාව බවයි මෙතනින් පේන්නේ.

යම්කිසි අවස්ථාවක ඒ අවිද්‍යාව නැති උනොත් ඒ කොයි අන්දමේ සැරසිලි වෙස්වලා ගැනීමි තිබුණත් තරඹන්නන්ට සැප දුක් ඇතිවන්නේ නැහැ. ආස්වාදයක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. මේ ආස්වාදයක් ඇති නොවන අවස්ථාව තමයි අපි කලින් දේශනාවක සඳහන් කළේ. අර කෝලික උපනිස්ස දෙදෙනාට *gihya saṃsaṃsa* දකින අවස්ථාවේ, **අන්න අර ප්‍රඥා ආලෝකය-පිටතින් එන ආලෝකයක් නොවෙයි ඇතුළතින් එන ආලෝකය-මතු වුන නිසා** අර විදියට එක්තරා වැටහීමක් ආව. ඒක නිසා සංස්කාරයන්ගේ සංස්කාර ස්වභාවය නැතිවෙලා ගියා. එතකොට මෙයින් අපට පෙනව සංස්කාර කියන වචනය ඇත්ත වශයෙන්ම අර්ථවත් වෙන්නෙ අවිද්‍යා පසුබිමේ. * * * *

① සාමාන්‍ය ලෝකයා චිත්‍රපටියක් දක්කයි කියල කිව්වට මොකද **ඇත්ත වශයෙන් පෙනෙන්නෙ අර සිනමා තිරයෙ ඒ බලන අවස්ථාවේ එක්තරා දර්ශනයක් පමණයි.** අපි කලින් කිව්ව හැටියට 'අපි චිත්‍රපට බලන්න නාට්‍ය බලන්න යනව' කියල යනව, 'අපි බැලුව කියල එනව.' නමුත් ඇත්ත වශයෙන්ම ඔවුන් චිත්‍රපටියක් දුටුවේ නැහැ. සම්පූර්ණ නාට්‍යයක් දුටුවේ නැහැ. මොකක්ද සිද්ධ උනේ? කොහොමද චිත්‍රපටියක් දකින්න ලැබුනේ?

සංස්කාර සන්නියෙන් විකෘද්‍යාණ තිරයෙ නාමරූපයක් මවාගන්නව වගේ, සිනමා තිරයෙ වැටෙන ජවනිකා සමූහය එකතුකරගෙන ඒකෙන් කථාන්තරයක් හදා ගන්නව, ගොඩනගා ගන්නව, අර තරඹන්නා. ඒ කියන්නේ, දැන් සම්හරවිට චිත්‍රපට ශාලාවක, කවුරුවත් තරඹන්නෙ නැති අවස්ථාවක චිත්‍රපටි සේයාරූ පටයක් තිරයෙ වැටෙන්න සැලැස්වුවොත් මේක චිත්‍රපටියක් වෙනවද?

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 118

ඒ විදියට ඒ චිත්‍රපටිය පෙන්වන්න පටන් අරගෙන, ඒක මැදහරියෙදි, කෙනෙක් ආවොත් ඒ ශාලාවට, අර චිත්‍රපටියෙ තමන්ට දක්නට නොලැබුණ හරිය කෙසේවත් සළකාගන්න බැහැ. ඒක ගියා ගියාමයි. ඒ සංස්කාර ගියා ගියාමයි.

එතකොට මේක චිත්‍රපටියක් වෙන්නෙ මේක අර නරඹන්නන් පාවිච්චි කරන එක්තරා ලාටුවක් නිසා - තණ්හාව නිසා. මේ තණ්හාව පිළිබඳව බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනව ලක්ෂණ තුනක්. 'භෞතානුචිතා, තත්ත්වභූතා, තත්ත්වනුචිතත්ව' කියල. එතකොට තණ්හාවෙ තියෙනව එක ලක්ෂණයක් පොතොභවිකා. ඒ කියන්නෙ ඒක පුළුල් අර්ථයෙන් ගත්තොත් පුනර්භවයක් ඇති කරනව කියල කියනකොට කෙනෙක් කල්පනා කරනව සංසාරයේ එක භවයක් තව භවයක් හා ගැලපීම පමණයි කියල තණ්හාවෙන් කෙරෙන්නෙ. නෑ.

මේ හැම මොහොතක් පාසාම එකකට එකක් ගලපන්නෙ තණ්හාවෙනුයි. චිත්‍රපටයක් බලන කෙනෙක්, පළමු ජවනිකාව ඊළඟ ජවනිකාවත් එක්ක සම්බන්ධ කරලයි දෙවන එක තේරුම් ගන්නෙ. අන්න ඒ විදියට තමයි අර චිත්‍රපටිය බලල ඇවිල්ල කියන්නෙ, අපි චිත්‍රපටියක් දුටුව කියල. ඇත්ත වශයෙන් ඒ සමූහයම එකපාරටම ඒ තිරයෙ වැටෙනව නෙවෙයි. නමුත් එකකට එකක් ගලපගන්නව. අන්න 'භෞතානුචිතා'. කලින් ජවනිකාව, ඊළඟ ජවනිකාවට සම්බන්ධ කරනව. පුනර්භව වශයෙන්, නැවත හටගත්වන කියන අදහස තියෙනව 'පුනර්භව'.

මේ චිත්‍රපටිය රස විඳින්න ඕනෑ කරන අනික් බෙහෙත තත්ත්වභූතා. මේ පිළිබඳව සතුවුවන ස්වභාවයක් සහ ඇලෙන බවක්. තණ්හාව විශේෂයෙන්ම ලාටුවක් වගේ - තණ්හාවට යෙදෙන පර්යාය පදයක් තමයි 'ලේප'. 'විෂණිකා' කියලත් යොදනව. යමක් අලවන කියන අර්ථය. ඇලෙන පුළු බව, මේ 'රාග' කියල කියන්නෙ, මේකෙන් තියෙනව අලවන අර්ථය. එතකොට තණ්හාව මගින්, ආශාව මගින්, මේ ජවනිකා සමූහය අලවනව.

ඊළඟට 'තනුතනුනිතනුනි' විශේෂයෙන් සතුටුවෙනව ඒ ඒ තැන. ඒ ඒ තැන සතුටුවෙනව කියන්නෙ අර එක් එක් ජවනිකාව එකකට එකක් සම්බන්ධකරනව. මෙයින් තමයි කථාන්තරයක් ගොඩනඟා ගන්නෙ. මෙන්න මේ නිසා තමයි අපි කිව්වෙ. 'එකම සිනමා ශාලාවකවත් මෙතෙක් වික්‍රපටියක් පෙන්වල නැත. එකම නාට්‍ය ශාලාවකවත් නාට්‍යයක් මෙතෙක් පෙන්වල නැත කියල. නමුත් මේ ගිය අය දුටුව එක්තරා ආකාරයකින්. දුටුවෙ කොහොමද? තම තමන්ගේම මේ කෙලෙස් ලාටුවලින් මේවා අලවාගෙන නිපදවා ගත්ත. සංස්කරණය කරගත්ත.

① මෙන්න මේ විදියටම ලෝකසත්ත්වයා විකුකුණ කිරයේ සංස්කාර සන්තතියෙන් නාමරූප වික්‍රපටියක් මවාගන්නව.

සිනමා කිරයේ ඇත්ත වශයෙන් වැටෙන්නෙ එක දර්ශනයයි එක අවස්ථාවක. සිනමා තිරවල ඉතාම ශීඝ්‍රයෙන් මේක කෙරෙන නිසා කෙනෙකුට හිතාගන්න අමාරුයි මේ එක දර්ශනයක් නොවෙයි කියල. අපි හිතමු, දැන් නාට්‍යයක නම් එක ජවනිකාවක් ඉවර වුනාට පස්සේ අනිත් ජවනිකාව එනකං තිරය පහතට යනව. ආයින් ඉස්සෙනකං බලාගෙන ඉන්නවා නරඹන්නන්. නමුත් බලාගෙන ඉන්නෙ අර ලාටු ටික ලෑස්ති කරගෙන, ඒ ජවනිකාවත්, අර ජවනිකාවත් එකතුකරල නාට්‍යය හදාගන්න.

සිනමා කිරයේ අන්තිමට කිසිවක් ඉතිරිවෙන්නෙ නැහැ. යම්කිසි ජවනිකාවක් සිනමා කිරයේ වැටුනනම්, කලින් වැටුන ජවනිකාව ගියා ගියාමයි. ඊළඟට එන්න කියෙන ඒව තාම ආවෙත් නැහැ. ඒ වැටෙන දේත් එතන ධ්වනිවෙන්නෙ නැහැ. ඉතින් මෙතන කියෙන්නෙ එහෙම පිටින්ම ව්‍යාජ ස්වරූපයක්. ධ්වනිවිලි ස්වරූපයක්.

② දැන් අපි කල්පනා කරල බලමු. සමහර වෙලාවට අපිට දකින්න ලැබෙනව ඒදණ්ඩක් උඩින් යන බල්ලෙක්. සමහර විට හිටිගමන් මැදදි නැවතිලා වතුරට එබිල බලල, සමහරවිට වල්ගෙ

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 119

② 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 120

වනනව, ගොරවනව. එහෙම නැත්නම් සැරෙන් සැරේ ආයින් අර වතුර දිහා බලනව. මොකක්ද මේ කරන්නේ? වතුර පෙනුන තමාගේ ඡායාව දකල, බල්ල හිතනව මේ වෙන බල්ලෙක් කියල. සමහර විට මිත්‍රලීලාවකින් වල්ගෙ වනන්නේ. සමහර විට ගොරවනව. එහෙම නැත්නම් එබ්ල බලනව, කුතුහලය නිසා. ඇලීම්, ගැටීම්, මෝහ. එතකොට බල්ල කල්පනා කරන්නේ පෙනෙන නිසා - බල්ලෙක් පෙනෙන නිසා - බලනවයි කියල. නමුත් ඇත්ත වශයෙන්ම සිදුවෙන්නේ මොකක්ද? බලන නිසයි පෙනෙන්නේ. බල්ලා බලන නිසයි පෙනෙන්නේ. නොබල හිටියනම් පෙනෙන්නේ නැහැ. නමුත් බල්ලා කල්පනා කරන්නේ පෙනෙන නිසා බලනව කියල. මෙන්න මේ විදියේ දෙයක් මේ නාමරූපය පිළිබඳව, මේ සංස්කාරයන් පිළිබඳව මේ ලෝකයේ මේ අපේ ඉන්ද්‍රිය වික්‍රාන්තය පිළිබඳව සිද්ධවෙනව. පටිච්චසමුප්පාදයේ රහස මෙතනයි තියෙන්නේ.

① අර චිත්‍රපටය ගැන නැවතත් කිව්වොත් නරඹන්නෙක් නැති අවස්ථාවක අර සේයාරූපටය යැව්ව නම් චිත්‍රපටියක් කොතැනකවත් සටහන් වන්නේ නැහැ. සිතක් නැහැනේ මෙන. ඒක නිකං වැටුන විතරයි. නමුත් කවුරුවත් හිටියනම්, මේක ස්පෂ්ඨ කළානම්, ස්පෂ්ඨායතනවලින් ස්පෂ්ඨ කළානම් - ඇහින් දකල, කතෙන් අහල සිතෙන් ස්පෂ්ඨ කළා නම් ආශාවෙන් යුක්තව - අන්න චිත්‍රපටියක් එතන ඇති උනා. නාට්‍යයක් ඇතිවුනා. නිෂ්පාදකයින් හිතනව ඔවුන්ය කියල මේව හැදුවේ. අවසාන වශයෙන් බලන කොට අර නරඹන්නන් තමයි නාට්‍යයක් චිත්‍රපටියක් නිපදවන්නේ.

ඒ වගේම මේ ලෝකෙ ඇති දේවලුත් මේ හැම එකක්ම තියෙනව කියල අපි හිතනව. සක්කාය දිට්ඨිය කියල කියන්නේ ඕකයි. බල්ලගෙ තියෙන සක්කාය දිට්ඨිය නිසා තමයි කල්පනා කළේ වතුර බල්ලෙක් ඉන්නව කියල. මා නොබැලුවත් බල්ලෙක් ඉන්නව. ඒ බල්ල පෙනෙන නිසයි මා බලන්නේ කියල. නමුත් ඇත්ත වශයෙන්ම බල්ල එබ්ල බලන නිසයි පේන්නේ. ② බුදුපියාණන් වහන්සේ

① 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 120
 ② 'නිවනේ නිවීම' 2 වෙනි වෙළුම 6 වන දේශනය. පිටුව 121

ප්‍රකාශ කළා, මේ දුක, මේ සියලුම දුක, පටිච්චසමුප්පාදනයි කියල.

රිලිගන් දුක කියල කියන්නෙ මොකක්ද? ඒක විග්‍රහ කරනව 'සංඛ්‍යෙතන පඤ්චපාදානකඛණා දුකඛා' - සැකෙවින් සැලකුවාම පංච උපපාදානසංකර්මයම දුකක්. එතකොට දුක හෙවත් මේ පඤ්චපාදානකර්මය පටිච්චසමුප්පන්නයි. බුදු පියාණන් වහන්සේ උපවාන කියන භික්ෂූන්වහන්සේට සංයුත් සහියෙ නිදාන සංයුත්තයෙ සූත්‍රයක ප්‍රකාශ කරනව. "චරිනි චරිතං ඛො උචරිත දුකං චරිතං චරිතං චරිතං චරිතං චරිතං" උපවාන මට්ටින් දුක පටිච්චසමුප්පන්නයි දේශනා කරන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කරගෙනද? කිං චරිනි චරිතං චරිතං ස්පර්ශය ප්‍රත්‍යය කරගෙනයි. එතකොට මෙයින් පෙනෙන්නෙ සලායතනයන්ගෙන් සපර්ශ කිරීම නිසා තමයි, මේ පඤ්චපාදානසංකර්මය ඇති වෙන්නෙ.

මෙන්න මේ විදියට අපි කල්පනා කරල බැලුවාම, යමක් පටිච්චසමුප්පන්න කියල කියන්නෙ සලායතනයාගෙන් සෑහීකිරීමයි. 'අනිත්' කියල කියන්නෙත් ඒකයි.

චිත්‍රපටියක් හඳුල තිබුණ නොවෙයි. මේ ස්පඨී කිරීම නිසා ඇති උනා. ඒවගේම 'සංඛ්‍යාංක පරිවර්තන' මේකෙ සංඛ්‍යා ස්වභාවය, සකස් කරන ලද ස්වභාවය, එන්නෙන් ඔන්න ඔය ස්පඨීය නිසයි. මේ විදියට බලනකොට විකෘතිය 'අනිසංඛ්‍යා' කියල කියන්නේ, අනිසංඛ්‍ය විකෘතිය කියල කියන්නේ, අන්ත අර නාමරූපයේ බැඳෙන විකෘතිය. චිත්‍රපටියක් නරඹන අවස්ථාවේ ඒ තිරයේ වැටෙන ජවනිකා ඒ බලන පුද්ගලය හඳුනාගන්නව නමාගේ රූපිකවිකම් අනුව. ඒව වින්දනය කරනව. ඒවගේ අර නාමරූපය ආත්මත්වයෙන් ගැනීම නිසා, නාමරූපයෙහි විකෘතිය බැඳෙනව. එබඳු නාමරූපයෙහි පිහිටි විකෘතියට තමයි, 'අනිසංඛ්‍ය විකෘතිය' කියල කියන්නේ.

'එතකොට නාමරූපයක් නැති, නාමරූපයක් පිළිබිඹු නොවන විඤ්ඤාණයකුත් තියෙන්න පුළුවන්ද?' පුළුවනි. ඒකට තමයි 'අභිද්‍රැයන විඤ්ඤාණය' කියන්නේ.

ඔන්න දන් ඊළඟට අපි එන්නේ ඉතාමත්ම ගැඹුරු ධර්මකොට්ඨාශයකට. ඒ කියන්නේ, පෙරපර දෙදිග පච්චරු නොයෙකුත් විදියට විග්‍රහකරන්න උත්සාහ කරන ඉතාමත්ම ගැඹුරු ගාථාධර්මයක් දීඝනිකායේ කෙටිකිය සූත්‍රයේ අගට සඳහන් වෙනවා -

① විඤ්ඤාණං අභිද්‍රැයනං	-	අනන්තං සංකිත්තොප්පාදං
ච්ඡේදනාදි පඨවී	-	නොප්පාදා වායො න භාග්‍යා
ච්ඡේදනාදි රූපාදි	-	අනුමාදි ලොකාදි
ච්ඡේදනාදි රූපාදි	-	අනුමාදි ලොකාදි
විඤ්ඤාණය නිරෝධෙන	-	ච්ඡේදනං ලොකාදි

මුල් පදේ තිබෙන වචන කීපය තමයි ඉතාමත්ම ගැටළු සහිත බව පෙනෙන්නේ කාටත්. ඒක නිසා ඒ පදය එහෙමම අරගෙන,

අනිදසුන වූ, අනන්ත වූ, සංකිතොප්පාද වූ විඤ්ඤාණයක පඨවි අපෝ තෙජෝ වායෝ යන මහාභූත ධර්ම සතරත්, දිග - කොට, අණු සුළු - සුළු අසුන කියන ඒ ප්‍රඥප්තින් නාමයත් සහ රූපයත් මේ හැම එකක්ම 'උපරුද්ධ' වෙනවා, නැතිවෙනවා,

විඤ්ඤාණයේ නිරෝධයෙන් මේ සියල්ලම උපරුද්ධ වෙනවා. වළක්වනු ලබනවා කියන එකයි සාමාන්‍ය අදහස.

② දන් අපි ක්‍රමානුකූලව මුල් පදයේ තිබෙන ඒ වචනවල අර්ථ විමසන්න බලමු. පළමුවෙන්ම 'විඤ්ඤාණං අභිද්‍රැයනං' කියන තැන අනිදසුන කියන වචනය. අනිදසුන කියන වචනයේ අර්ථය - 'නිද්‍රැයන' කියන වචනයේ සාමාන්‍ය අර්ථය කාටත් ප්‍රකටයි. නිද්‍රැයන කියලා පාවිච්චි වෙනවා. යමක් පෙන්නුම් කරන, යමක් විදහා දක්වන දෙයට නිද්‍රැයන කියලා කියනවා. මේකයි මූලික අර්ථය.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 126

② 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 127

මේ මූලික අර්ථය පවා එක්තරා විධියකට යමකට විශේෂණ වශයෙන් යෙදුන අවස්ථාවක් අපට දකින්නට ලැබෙනව අංගුතතර නිකායේ දසකතිපාතයේ පටිමකොසල සූත්‍රයේ අභිභායතන පිළිබඳ සඳහන් වන, ඒ කියන්නේ කසිණ නිමිති වගේ දේ ගැන සඳහන් වන සූත්‍රයක. කසිණ නිමිත්තක් වශයෙන් පාවිච්චි කරන්න පුළුවන් සමහර විට දියබෙරලිය මල. ඒ දියබෙරලිය මල පිළිබඳව මෙන්න මෙහෙම පාඨයක් සඳහන් වෙනව.

'උණාපූජාං ගීලං ගීලවණ්ණං ගීලනිදූෂණං ගීලනිභාසං.'

දියබෙරලිය මල 'නිල්වූ, නිල්වණ්ණ වූ නිලක් පෙන්නුම් කරන,

'ගීලනිදූෂණං'

නිලක් පෙන්නුම් කරන, එහෙම නැත්නම් නිලට නිදර්ශනයක් වන,

'ගීල භාසං'

නිල් දිස්නයක් ඇති, නිල් දීප්තියක් ඇති.

මෙතන 'ගීල නිදූෂණං' කියන යොදල තියෙනව. නිලට නිදර්ශනයක් වන, එහෙම නැත්නම් නිලක් විදහා දක්වන කියන එකයි. එතකොට මේ විදියට ගත්තහම 'අනිදූෂණ' කියන එක අපට හිතාගන්න පුළුවන් යමක් විදහා නොදක්වන යමක් පෙන්නුම් නොකරන කියන අර්ථයයි.

① අනිදූෂණ කියන වචනයේ මේ අර්ථය ඇති බවට ඉතාමත්ම හොඳ සාධකයක් අපට ලැබෙනව මජ්ඣිම නිකායේ කකචූපම සූත්‍රයෙන්.

ඒක නිකම් අහම්බෙන් වගෙයි ඒ උපමාව යෙදෙන්නේ. බුදුපියාණන් වහන්සේ එක අවස්ථාවක සංඝයා වහන්සේලාට යම්කිසි උපමාවක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පළමුවෙන්ම ප්‍රශ්නයක් අසනවා.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 127

'සෙය්‍යවාවි නිකම්බේ පුරිසො ආගබෙජ්‍යය ලාඛං වා හලිඤ්ඤං වා තිලංවා
මඤ්ඤිධං වා ආදාය'

'මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් රතු හෝ කහ හෝ නිල්
හෝ මදටිය හෝ ඔය විදියේ පාටක් අරගෙන එන්නේද'

" සො චිචං වදෙය්‍ය - ආගං ඉමං ආකාසෙ භජ්‍යාති ලිඛිංසාමි
භජ්‍යාතුභාවං කරිංසාමි "

ඇවිල්ල මෙන්න මෙහෙම කියනවා.

"මම මේ අහසෙහි රූප අඳිනව, රූප පහළ කරනව"
යම්කිසි පුරුෂයෙක් එහෙම කිව්වොත් ඒක කරන්න පුළුවන්
වැඩක්ද? කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමුවෙන්ම සංඝයා
වහන්සේලාගෙන් විමසනව. සංඝයා වහන්සේලා පිළිතුරු
දෙනව "ඒක කරන්න බැරි දෙයක්, ස්වාමීනි."

① ඒකට හේතුව මෙන්න මෙහෙම ප්‍රකාශ කරනව. " අයං හි
නාග්ග ආකාසො අභජ්‍යී අභිද්දාසග්ගො, තත්ථ න සුකරං භජ්‍යං ලිඛිතුං
භජ්‍යාතුභාවං කාතුං"

මක්නිසාද, ස්වාමීනි මේ අහස අරුපී දෙයක්. රූප ධර්මයක්
නොවෙයි. රූප ස්වභාවයක් නැති දෙයක්.
"අභිද්දාසග්ගො" - ඔන්න අපිට ඕනෑ කරන වචනෙ එතන තියෙනව.
"අභජ්‍යී අභිද්දාසග්ගො."

යමක් විදහා දක්වන්නට හැකියාවක් නැහැ අහසෙ. අන්න
ඒක නිසා තමයි "තත්ථ න සුකරං භජ්‍යං ලිඛිතුං භජ්‍යාතුභාවං කාතුං"

ඒක නිසා රූපයක් ඇඳීම හෝ රූපයක් අහසෙහි පහළ
කිරීම හෝ කළ හැක්කක් නොවේ.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනාය. පිටුව 128

මෙන්න මෙනන යෙදිල තියෙනව අහසෙහි රූපයක් අදින්න ගියාම සායමකින් ඇඟිල්ලකින් ඇන්දට ඒක හිටින්නෙ නැහැ. ඒක පෙන්නුම් කරන්නෙ නැහැ. විදහා දක්වන ස්වභාවයක් අහසෙහි නැහැ. අන්න ඒ වගේ. එතන 'අනිදෂ්‍යතො' කියල යෙදිල තියෙනව.

දැන් එතකොට අපි මේ අනිදෂ්‍යතා කියන වචනය විඤ්ඤාණයට ගැලපෙනවද කියල බලමු. "විඤ්ඤාණං අනිදෂ්‍යතං" විඤ්ඤාණය 'අනිදෂ්‍යත' වෙන්නෙ කොහොමද? අහස 'අනිදෂ්‍යත' බව අර උපමාවෙන් අපට තේරුම් ගන්න පුළුවන්. නමුත් විඤ්ඤාණයක් 'අනිදෂ්‍යත' වෙන්නෙ කොහොමද? * * * *

① විඤ්ඤාණයේ යම් කිසිවක් පිළිබිඹු කරන - අර කන්නාඩියක වගේ - යම්කිසි අමුතු ස්වභාවයක් තියෙනව. "විඤ්ඤාණං අනිදෂ්‍යතං" කියල කියන්නෙ, මෙනන මේ රහතන් වහන්සේගේ විමුක්ත සිත පිළිබඳ ලක්ෂණයක්. යමක් පිළිබිඹු කරන්නේ නැහැ. මොකක්ද පිළිබිඹු නොකරන්නේ? නාමරූපයක්.

සාමාන්‍ය පුද්ගලයා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරල බලනකොට නාමරූපයක් ඒ පුද්ගලයාට පෙනෙනව, 'මමය' 'මගේය' කියල කියන්න පුළුවන් විදියෙ. බල්ලට අර තමාගේ ඡායාව පෙනුනා වගේ. ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණයේදී තොරහන් කෙනෙකුට නාමරූපයක් දකින්නට ලැබෙනව. මේ නාමරූපය තමයි කෙනෙක් ආත්මත්වයෙන් ගන්නෙ. නමුත් රහතන් වහන්සේගේ විඤ්ඤාණය 'අප්‍රාප්තික විඤ්ඤාණයක්.' අපි කලින් දේශනාවලත් සඳහන් කළා *අනිද්‍රව්‍ය විඤ්ඤාණයත්, අප්‍රාප්තික විඤ්ඤාණයත්* ගැන.

නාමරූපයක පිහිටි විඤ්ඤාණය තමයි තොරහන් විඤ්ඤාණය.
අනිද්‍රව්‍ය විඤ්ඤාණය.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 129

නාමරූපයෙන් මිදුනු, නාමරූපයක නොපිහිටි විඤ්ඤාණය
ඇවැත්වූ විඤ්ඤාණයයි.

එතකොට **අවිඤ්ඤාණය** ආපසු හැරී බැලීමේදී, එහි පිහිටියාවූ
නාමරූපය පිළිබිඹු කරනව,

ඇවැත්වූ විඤ්ඤාණයට ඒ විධියට ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාවේදී නාම රූපයක්
හමුවන්නේ නැහැ.

නාමරූපයක ඇලීම් බැඳීම් ආදී ඒ කිසිවක් නැහැ ඒ රහතන්
වහන්සේට. මමය, මගේය කියන හැඟීමක් නැහැ. කොටින්ම
කිව්වොත් නාමරූපයේ බැඳෙන්නේ නැතිව ඒක විනිවිද යෑමක්
වගේ දෙයක් වෙනව. '**අවිඤ්ඤාණය**' කියන එකේ අර්ථය
ගන්න තියෙන්නෙ අන්න ඒ විදියටයි. * * * *

① ඊළඟට අපි '**අනන්ත**' කියන වචනය ගැනත් හිතා බලමු.
ගැඹුරු දිය ගැන අපි ප්‍රකාශ කරන කොට, එතන කිව්ව ලඹයක්
වැනි දෙයක් දමල තමයි මේකෙ ගැඹුර මනින්නේ කියල. රහතන්
වහන්සේලාගේ විඤ්ඤාණය පිළිබඳව රූප ධර්මයන් නැති නිසා -
ඒකට සුවකයක් වශයෙන් පෙන්නුම් කරන රූප ධර්මයන් නැති
නිසාම - ඒ විඤ්ඤාණය අනන්තයි. තවත් අර්ථයකින් එය අනන්තයි.
අපි දන්නව දිග - කොට ආදී හේද ගැන අපි කලින් සඳහන් කළා
සාපේක්ෂක ප්‍රඥප්ති කියල. තේරුම් ගැනීම පහසු වීමට අපි
මේවාට ඇඳුනපද කියල කිව්ව. 'ඇඳුන' කියන පදයෙ වෙන
නොයෙකුත් අර්ථ තියෙන්න පුළුවනි. නමුත් මේ දේශනා මාලාවට
උපකාර කර ගැනීම සඳහා ඒ වචනය යොදාගත්ත. මේවා ලෝක
ව්‍යවහාරයේ සාමාන්‍යයෙන් පවතින්නේ ඇඳුනු හැටියට නිසා. දිග,
කොට, සුභ, අසුභ, කුඩා, මහත් ආදී මේ ප්‍රඥප්ති තියෙනව
ලෝකෙ. * * * *

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 130

① මේ ප්‍රඥප්තිවල ද්වයනිශ්‍රිත ස්වභාවයක් තියෙනව. දෙකක් අතරෙයි පවතින්නෙ. හරියට යම්කිසි රාමුවක් ඇතුළේ දාපුව ගෙයි. දැන් අපි යම්කිසි වැඩකට ලී කැල්ලක් ඕනෑ වෙලා සොයන කොට මේ ලී කැල්ල දිග වැඩියි කියල කියන්නේ මක් නිසාද? අපිට ඕනෑ කරන්නේ ඊට වඩා කොට එකක්. කොට මදියි කියන්න ඕන එකට අපි දිග වැඩියි කියල කියනව. මේක 'කොට වැඩිය' කියල කීවොත්? ඒකෙ අදහස 'දිග මදි' කියන එකයි. ඔන්න එතකොට දිග-කොට කියන එක එක්තරා රාමුවක් ඇතුළෙ. ඇත්ත වශයෙන්ම කියනවානම් හැම මානයක්ම -හැම මිනුමක්ම- යම්කිසි පරිමානයක් තුළයි කෙරෙන්නෙ. එක රාමුවක් තුළයි කෙරෙන්නේ.

ඒ අර්ථයෙනුත් එතකොට සාමාන්‍ය ලෝකයාගේ සිතූම් පැතුම් වල කොන් තිබෙනව. අත්තවාදියි. ඒ කොනයි මේ කොනයි. අපි අර මුල ඉඳලම **දැනි - නැනි**, ඇත - නැත ආදී වශයෙන් ලෝකයා අන්ත දෙකක් ඇසුරු කරනව කියල ප්‍රකාශ කළේ ඉතාමත්ම පුළුල් අර්ථයකින්. **ලෝකයා හැම තිස්සෙම යම්කිසි රාමුවක් ඇතුළෙයි කල්පනා කරන්නේ.** අර 'දිග-කොට' ආදී ප්‍රඥප්තිවල රැඳිල බැඳිලයි ඉන්නෙ. ඔන්න එතකොට '**දැනනං**' කියන වචනයේ අර්ථය අපට ඒ අතින් ගන්න පුළුවන්. රහතන් වහන්සේගේ ඒ විඤ්ඤාණය පුදුම අන්දමට අර විදියේ සීමාවක් නැතිව-ගිහිල්ල බැඳෙන්නෙ නැතිව, රැඳෙන්නෙ නැතිව-අනන්ත ස්වභාවයක් දරනව. * * * *

② '**විඤ්ඤාණං දරිද්‍රායනං - දැනනං සංකිතො ජානං**' - දැන් අපි "**සංකිතො ජානං**" කියන වචනය තේරුම් ගන්න බලමු. අපි නාට්‍යය ගැන, එහෙම නැත්නම් සිනමාව ගැන, කථා කරන කොට ප්‍රකාශ කළා, ඒ සිනමා තිරයෙ වැටෙන චිත්‍රයක, යම් කිසි ජවනිකාවක, ඒ නරඹන්නා - ප්‍රේක්ෂකයා -ඇලෙන්නෙ ඒක 'මමය' කියල හඳුනාගන්නේ, ඒ වර්ත එක්ක තමන් හඳුනාගන්නේ මක්නිසාද?

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 131
 ② 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 135-136

අඳුරු පසුබිම නිසා මෝහනයට වැටෙනව. එක්තරා විධියක මෝහනයකට වැටෙනව. ආස්වාදය කියන්නේ ඒකයි.

① ඇත්ත වශයෙන්ම එක්තරා ආලෝකයක් තියෙනව සිනමා ශාලාවේ. ඒ අලෝකය ඉතාමත්ම සීමිතයි. ඒක සමහර විට තිරයට විතරක් වැටෙන ආලෝකයක්. අපි අර කලින් දේශනයක සඳහන් කළා දවල් කාලයේ චිත්‍රපටියක් පෙන්වන කොට දොරවල් වහල, කළුතිර ආදියත් දාලයි ඒක පෙන්වන්නේ කියල.

"**සුඛිනො ජාමං**". දවල් කාලයේ අර විදියට චිත්‍රපටියක් බලන අතරේ, කෙනෙක් හොඳට ඒකටම යොමු වෙලා, ඒකට මුළාවෙලා - හිටිගමන්ම දොර ජනෙල් එහෙම විවෘත වුනොත්, අර තිර ආදිය ඉවත් වුනොත්, මොකක්ද සිද්ධ වෙන්නේ? එහෙම පිටින්ම සිනමා ලෝකයෙන් එළියට එනව. චිත්‍රපටිය නතර වුනේ නැති වෙන්න පුළුවනි. නමුත් භාත්පසින්ම ආලෝකය ආව නිසා, ඒ සම්පූර්ණ ආලෝකයෙන් තිරයේ තිබුණු සීමිත ආලෝකය මැකිල ගියා. ඒ චිත්‍රපටියේ තිබුණු ආස්වාද පක්ෂය නැතිවෙලා ගියා .

චිත්‍රපටිය පිළිබඳව දක්වූ ධර්මතාවම ඊට වඩා ගැඹුරු අර්ථයකින් ගන්න පුළුවන්. මේ රහතත්වහන්සේලා පිළිබඳව වන පරිවර්තනයේදී, ඒ ප්‍රඥා ආලෝකය පහළවීමත් සමඟම සංස්කාර විසංස්කාර වෙනව. බාහිර ලෝකයාට ඒවා සංස්කාර හැටියට පෙනුනට, රහතත්වහන්සේට ඒවා සංස්කාර නොවෙයි. මක්නිසාද? භවයක් මැවෙන්නේ නැහැ.

පඤ්ඤා භාවෙනඛිං - විඤ්ඤාණං ජර්ඤ්ඤායුසං

විඤ්ඤාණය පිරිසිදු දහයුත්තක්. විඤ්ඤාණයේ ස්වභාවය තේරුම් ගත යුත්තක්. එතකොට කෙනෙක් අහන්න පුළුවන් "කොහොමද? මේ විඤ්ඤාණයෙන් නේ අපි හැමදෙයක්ම කරන්නේ. කොහොමද විඤ්ඤාණය තේරුම් ගන්නේ" නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒකට මාර්ගයක් පෙන්වුම් කරල තියෙනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 136

'පැයුණු ආවේණික - විකුණුණු පරිකුණය' භාවිත වූ ප්‍රඥාවෙන් - ප්‍රඥාව භාවිත වෙන කොට, විකුණුණය පිරිසිදු දැනගන්න පුළුවන් වෙනව.

කොටින්ම කියනව නම්, වික්කොණය අර සීමිත ආලෝකය වගේ පටුයි. **‘අභිසංඛත වික්කොණාණය’**. සාමාන්‍ය නොරහත් වික්කොණයට අපි යෙදූ වචනය තමයි **‘අභිසංඛත වික්කොණාණය’**- නාමරූපයේ හිරවෙලා තියෙන වික්කොණය. තිරයේ බැඳිල තියෙන නරඹන්නන්ගේ ඇස් දෙක වගේ. ඔන්න ඔය විදියට සීමිත පටු ස්වභාවයක් තියෙනව සාමාන්‍ය ලෝකයාගේ වික්කොණයේ. මේක ප්‍රඥාවෙන් එහෙම පිටින්ම ආලෝකවත් වූ හැටියේ සිද්ධ වෙන්නෙ කුමක්ද? **"සඛ්ඛිනොප්පානං"** හැම පැත්තෙන්ම ප්‍රභාව ආවාම අර ඉස්සෙල්ල තිබුන අවිද්‍යා අඳුරු රාමුව ඉවත් වෙනව. ඒ අවිද්‍යා අඳුරු රාමුවෙන් මිදුන විමුක්ත වික්කොණයයි මෙතන **'සඛ්ඛිනොප්පාන වික්කොණාණය'** කියල කියන්නෙ.

① අංගුත්තර නිකායෙ චතුක්ක නිපාතයේ සූත්‍රයක මෙහෙම සිදහන් වෙනවා

[illegible]

① " මහණෙනි මේ ප්‍රභාවෝ හතර දෙනෙක් ඇත. ආලෝක හතරක් ඇත.

"කතමා චිතෂෙඤා" - මොනවද හතර,

විඤ්ඤානා - චන්ද්‍රප්‍රභාව,

အောင်ကျော်စိုး - ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန၊

අග්‍රහිත්‍යනා - අග්‍රිත්‍ය ප්‍රභාව.

පැතුකැපයා - ප්‍රඥා ප්‍රභාව.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 දේශනය. පිටුව 137

ඉමා බො නිකිලි විනයයා පැහැ.

මේවායි මහණෙනි ප්‍රභා හතර,

" චීතදුග්ගං නිකිලි ඉමාසං විනයසන්නං පැහැතං යදිදං පඤ්ඤාපැහැ"
මහණෙනි මේ ප්‍රභා හතර අතුරින් ප්‍රඥා ප්‍රභාවම අග්‍රයි. * * * *

① එතකොට අපට පේනවා ප්‍රභාස්වර සිත පිළිබඳවයි මේ ප්‍රකාශ කරන්නේ. අර 'අභිද්ධසන, අනන්ත සංකිතොපා විඤ්ඤාණය.' රහතන් වහන්සේ ගේ සිත පිළිබඳවයි මෙතන මේ කියවෙන්නේ.

සිතමා උපමාව නැවතත් මතක් කර ගත්තොත්, අර විදියට දවල් කාලයේ පෙන්වන චිත්‍රපටිය, කෙනෙක් සම්පූර්ණයෙන්ම අර චිත්‍රපටියේ නිමග්න වෙලා, එහෙම පිටින්ම සිනමාලෝකයෙ ගැලිල ගත කරන අවස්ථාවෙ, හදිසියෙන්ම විශාල ආලෝකයක් ඇවිත් සම්පූර්ණ ශාලාවම ඒකාලෝක වුනානම් මොකද වෙන්නේ?

අපි මේ දේශනාවෙ නිව්වාණය අරමුණු කරගෙන යොදාගත්ත වචන එක්තරා සීමිත අර්ථයකින් නැවතත් මතක් කරගත්තොත් "සංකි සංඛාර් සමථයක්"- ගැන අපි සඳහන් කළා. අර චිත්‍රපටිය පිළිබඳ සංස්කාරයන් සමථය වෙනව. ඒ කියන්නේ අර නළු නිළියන්ගේ ඇඳුම් පැළඳුම් ඒව ඔක්කොම, එහෙම පිටින්ම, සමහර විට ඒක වෛවර්ණ චිත්‍රපටියක් වෙන්න පුළුවන්. වෛවර්ණ චිත්‍රපටිය විවර්ණ වෙනවා, අර ආලෝකය ආවාම. තිරයෙ තියෙන දෘෂ්‍යය, පිටතින් පැමිණි අලෝකයෙන් එහෙමම මැකිල යනව. ඒකෙ ප්‍රතිඵලය මොකක්ද?

'සංකිසංඛාර් සමථො' අර පුද්ගලයාගේ සිතේ තිබුණ සංස්කාරයන්, චිත්‍රපටි නිෂ්පාදකයන් විසිනුත්, තමාගේ සිතිනුත්, ඇතිකර ගත්තු අර සංස්කාර සමූහය තාවකාලිකව හරි සංසිදෙනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 දේශනය. පිටුව 138

"සබ්බපාඨි ජරිතිකාශෝභා"

කෙනෙක් චිත්‍රපටියක් බලන කොට අමුතු ලෝකයක ඉන්නේ. අත්දැකීම් රාශියක් එකතු කර ගන්නවා - ඒ අත්දැකීම් පොදිය ගිලිහිල යනවා.

'නණ්ණාකකියෝ' හොඳට ආශාවෙන් බලාගෙන හිටිය වෛවණී දඹිණියට තිබුණ තණ්ණාව නැතිවෙලා යනවා.

'විභාෂා' - විරාග යන වචනයේ අර්ථ දෙකක් තිබෙන බව අපි කිව්ව. නොඇල්ම පමණක් නොවෙයි. නො ඇල්මට හේතුවන සායම සේදී යාම - පාට සේදී යාම. එතකොට අර පාට සේදිලා ගියේ අමුතු දේකින් නොවෙයි. විකෘෂ්ටයාගේ සීමිත ආලෝකය ප්‍රඥාවේ අසීමිත ආලෝකයෙන් වැහිල ගියා, මැකිලා ගියා.

'නිභොධො' - 'නිරොධ' කියන්නේ නැවතීම. චිත්‍රපටිය එතැනම නතර උනා. සමහර විට අර යන්ත්‍ර ක්‍රියා කරනවා වෙන්න පුළුවන්.

චිත්‍රපටියක් අවසාන වශයෙන් නිෂ්පාදනය කරන්නේ නරඹන්නාමයි, ප්‍රේක්ෂකයාමයි. එතකොට නිෂ්පාදනය කළ එක්කෙනාටම තමයි චිත්‍රපටිය නවත්තන්න පුළුවන්. අන්න නිරෝධය එතනමයි. චිත්‍රපටිය එතනම නතර උනා.

"නිබ්බාන" නිවීම. යම්කිසි ආවේග, උද්වේග, සංවේග ඇති වෙලා තිබුන නම් චිත්‍රපටිය නිසා, ඒවා එහෙම පිටින්ම මොහොතකට හරි සංසිදෙනවා අර ආලෝකය ආවාහම. * * * *

① මේ ගාථාවේ අවසාන පදය ගැනක් යමක් කියන්න වෙනවා. අවසාන පදේ කියෙන්නේ 'විකෘෂ්ටාණාකාය නිභොධෙන චිත්තෙන උපරුක්කති.' දැන් අර නාමයක් රූපයක් නිරූද්ධ උනා. ඇත්ත වශයෙන්ම නාමරූප

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 7 වන දේශනය. පිටුව 139

නිරෝධය වගේ තමයි. සිනමා තිරේ තිබුන ඔක්කොම දේවල් මැකිල ගියා කියන එක වගේ නාමරූපය නැති උනා.

විඤ්ඤාණායු නිභාබෙන" - මෙතන විඤ්ඤාණයා නිරොධෙන කියන්නේ මක් නිසාද? අර අභිසංඛන විඤ්ඤාණයයි මෙතැන කියවෙන්නෙ. අර කලින් තිබුණ අභිසංඛන විඤ්ඤාණයෙ නිරෝධයයි. **" විඤ්ඤාණායු නිභාබෙන - චෛත්තං උපරුහ්ඨති"** ඒ අභිසංඛන විඤ්ඤාණයාගේ නිරෝධයෙන් මේ සියල්ල උපරෝධනය වෙනව.

① විමුක්ත තත්ත්වය තේරුම් ගැනීමට එක්තරා ඉභියක් ලබාගන්න පුළුවන් - මෙතෙක් අපි ව්‍යවහාර කළ චිත්‍රපටිය, නාට්‍යාදිය පිළිබඳ උපමාවෙන්. ඒක නැවතත් අපි සිහිපත් කර ගත්තොත්, සාමාන්‍යයෙන් චිත්‍රපට නිෂ්පාදකයින් සමහර ත්‍රාසජනක දඹින මවාපෑමට යොදාගන්න උපක්‍රම ඉතාමත්ම සියුම්. සමහරවිට චිත්‍රපටියක් නරඹන්නන් - ප්‍රේක්ෂකයින් - ත්‍රාසයෙන් මුසපත් කරවන අන්දමේ මහා ගිනිගැනීම්, මන්දිර ගිනි ගැනීම්, හැටියට පෙන්වන්න ඒ අය පාවිච්චි කරන්නෙ මොනවද? කඩදාසි ගෙවල්. කඩදාසි ගෙවල් වලට ගිනි කියනව. නමුත් ඒ දඹිනය නරඹන තැනැත්තා ධ්වටෙනව, මහා මන්දිරයක් ගිනි ගන්නව කියල. ඒ වගේ මහා භයානක වාහන අනතුරු දක්වීමට සෙල්ලම් බඩු පාවිච්චි කරන්නෙ.

මේ භවනාටකයෙන් කියෙනව ඔන්න ඔය විදියේ ත්‍රාසජනක දඹින. ඒවායේ ත්‍රාසජනක ස්වභාවයක් තිබුණට මොකද? නියම තත්ත්වය, නරඹන්නන් ඇත්ත වශයෙන්ම තේරුම්ගන්නව නම්, නරඹන්නාට ඒ අවස්ථාවෙ වැටහෙනව නම්, මේව කඩදාසි ගෙවල්, මේ සෙල්ලම් බඩු වගයක් කළමුදුන් වලින් පෙරලෙන්නේ කියල, එහෙම වැටහීමක් එනව නම්, ඒ අයට ත්‍රාසය වෙනුවට ඇතිවෙන්නේ

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 154

භාසයක්. අන්න ඒ වගේම මේ හව නාටකයෙන් තිබෙනව ත්‍රාසජනක පැත්තකුත්, භාසජනක පැත්තකුත්.

① මේ වචන දෙකම අඩංගු වෙනව 'සංවේග' කියන වචනයෙ. සංස්කාරයන් පිළිබඳව සංවේගය ඇතිකර ගැනීමේදී මේ තත්ත්ව දෙකම අපට කිවිටුකරගන්න පුළුවනි. සාමාන්‍ය ලෝකයාට පෙනෙන්නෙ මේ හවනාටකයෙ අර ත්‍රාසජනක පැත්තයි. මක්නිසාද - අවිද්‍යාව නිසා. නමුත් රහතන්වහන්සේට - විමුක්ත පුද්ගලයාට - මේ හවනාටකයේ භාසජනක පැත්තකුත් පෙනෙනව. ඒකට එක්තරා නිදර්ශනයක් හැටියට දක්වන්න පුළුවනි බුදුපියාණන් වහන්සේ, ඒ වගේම සමහර විට මුගලන් මහරහතන් වහන්සේ වැනි සෘෂිමතුන් වහන්සේලා, මේ සංසාරයේ නොයෙකුත් සත්ත්වයින් රුකඩ රැහුමක් වගේ කමානුරූපව ඒ ඒ හවවල උපදින ආකාරය දකල සමහර අවස්ථාවල '*සිතුපොදුක්*'- මඳ සිනහවක් - පහළ කළා කියල සඳහන් වෙනව.

මේක ඇත්තවශයෙන්ම උපභාසයක් වශයෙන් හෝ අකරුණාවකින් හෝ කෙරෙන දෙයක් නොවෙයි. නමුත් මේකෙ එක්තරා ඉඟියක් තියෙනව. මේ හසිතුපොදුක් ඇතිවීම, මේ හවනාටකයේ භාසාජනක පැත්ත දකීම වගේ. සමහරවිට මහ උසස් තත්ත්වවල වැජඹුණු අය ප්‍රේතයින් හැටියට, එහෙම නැත්නම් ඊටත් වඩා පහත් තත්ත්ව වල උපදිනව දකල, මේ හවනාටකයේ නිසාර බව වටහාගැනීමෙනුයි මඳ සිනහවක් පහළ වෙන්නෙ.

② ඒකත් හරියට විත්‍රපටියක පෙන්නුම් කරන දේවල්වල අනිත්‍යස්ථභාවය, මවාපෑම් ස්ථභාවය, හරියට අවබෝධ වුන කෙනෙකුට ඇතිවන තත්ත්වය වගේ. මේ හවනාටකය ගැන කල්පනාකරල බැලුවාම මේ සංසාරගත සත්ත්වයා හරියට අර *උඤ්ඤාගිග්‍ය* සංයෝජන වලින් ඉහලට ඇදෙන *බ්බඤ්ඤාගිග්‍ය* සංයෝජන වලින් පහලට ඇදෙන රුකඩ ගොඩක් වගේ. නුල් වලින් ඉහලට

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 154

② 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 155

පහලට ඇදෙන රූකඩ ගොඩක් වගේ. මෙන්න මේ රූකඩ දැකල තමයි රහතන්වහන්සේලාට මේකෙ මේ නිසාර්ථය අනුව එක්තරා විධියෙ හසිතුපාදයක් ඇතිවන්නේ.

ඒ විධියට කල්පනා කරල බලනකොට මේ හවනාටකයේ රහ දක්වීමට යොදන ප්‍රධාන මූලද්‍රව්‍ය තමයි සතර මහා භූතයින් - පඨවි, අපො, නෙපො, වායො. අර චිත්‍රපටියක, නාට්‍යයක පවා ඒ දඹින මවාපෑමට සමහර විට එකම දේ යොදාගන්න පුළුවන් කීප ආකාරයකින්. චිත්‍රපටියක එක ජවනිකාවක පුටුවක් හැටියට යොදාගන්නා එක, තව ජවනිකාවක පාපුටුවක් හැටියට යොදාගන්න පුළුවන්. තවත් ජවනිකාවක ඒක මේසයක් වෙන්න පුළුවන්. ඒ වගේම දැන් චිත්‍රපටිවල තියෙනව දෙබ්බිවර්ත රහපෑමක්. එකම පුද්ගලයා, එකම නළුවා, සමහර විට ජවනිකා කීපයක දෙදෙනෙක් හැටියට පෙනී හිටිනව. මේ හවනාටකයෙන් ඒ විදියේ තත්ත්වයක් තියෙන්නෙ. ඇත්ත වශයෙන් කල්පනා කරල බලනකොට ඥාතීන් වශයෙන් එකිනෙකාට නෑයන් නොවූ කෙනෙකු මේ සංසාරයේ නැතෙයි කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළා.

① අපේ මේ ලෝක චිත්‍රයේ, අපේ සමාජධර්ම ආදිය පිළිබඳව යම්කිසි විෂ්ලවයක් ඇතිවීම වැළැක්වීම සඳහා අපි කල්පනා කරනව මේ නෑ සබඳකම් ඉතාමත්ම ඇත කාලයකට අයිති දේවල් හැටියට. නමුත් ධර්මානුකූලව කල්පනා කරනව නම් -සමහර විට සත්‍යසිද්ධි ආශ්‍රයෙන් උනත් - මවකගෙන් කිරිබොන ලදරුවා හෝ ලදරිය ඒ තැනැත්තියගේම මියගිය පියා හෝ මව හෝ වෙන්න පුළුවන්. අන්න ඒ තරම් පුදුම භාසාජනක තත්ත්වයක් මේ හවනාටකයෙ ජවනිකාවල තියෙනව. මේක ලෝකයාට සාමාන්‍යයෙන් වැටහෙන්නේ නැහැ. භාසාජනක තත්ත්වය නිසා ලෝකයා හිනාවීම නොවෙයි කරන්නෙ. සංවේගය ඇති කර ගැනීමයි. මේ විදියේ දේකට හසු වෙලා සිටිනව නේද කියල. ආශ්‍රව අනුශය ශක්තිය නිසා මේව වැටහෙන්නේ නැහැ නොවේද? ඒ නිසා ක්ලේශ ආදිය

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 155

අපි ඇති කර ගන්නව නේද කියල. ඒ විධියටත් සංවේගය ඇතිවෙනව. මේ හැම එකකම ශුන්‍යතාව. අනිමිත්ත වශයෙන්, ඒ වගේම දුක්ඛ වශයෙන් සුඤ්ඤ වශයෙන්, යම්කිසි අවබෝධයක් ලබන්න පුළුවන්.

① සංස්කාර කියන එක මේ මිහිපිට ජීවත්වන සත්ත්වයාගේ විඤ්ඤාණයේ දැක්වෙන මේ නාමරූප චිත්‍රපටියට - එහෙම නැත්නම් විඤ්ඤාණයේ ගෙනෙන මේ චිත්‍රපටිවලට - මූලිකවන සේයාරූ පටක් වගේ.

ලෝකයත් එක්තරා විධියක වේදිකාවක් හැටියට ගත්තොත්, මේ ලෝකය අවට තියෙන මේ ගස්කොළො, ඒ වගේම මේ සත්ත්වයින් මේ හැමදෙයක්ම ඇත්තවශයෙන් බලනකොට සිනමා තිරයක දැක්වෙන දේවල් වගේ. නමුත් මෙතන රහස මොකක්ද? මේවායේ සංඛක ස්වභාවය සාමාන්‍ය ලෝකයාට වැටහෙන්නේ නැහැ - මේවායේ තියෙන 'රාමුව.' චිත්‍රපටියක් බලනකොට මේක මේ තිරයේ දැක්වෙන දෙයක් කියන ඒ හැඟීම නැහැ. ඒ අවස්ථාවේ මේක සත්‍ය දෙයක්, සැබෑ දෙයක් හැටියට පෙනේ.

② අන්න ඒ ලෝකයේ සැබෑ ස්වරූපය පිළිබඳව බුදුරජාණන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කරන්නේ '**ඡාතං ඡූතං ඤාණං කතං සංඛතචෙව.**' මේ ලෝකයේ, හට ගත්තු, ඇත්ත දේ හැටියට පෙනෙන දේවල් ඇත්තවශයෙන්ම - '**කතං සංඛතං**'- කරන ලද ගොඩනගන ලද සංස්කාරවලින් සකස් කරන ලද දේවල් කියල මේවායේ අසත්‍ය ස්වභාවය අනිත්‍ය, දුඃඛ අනාත්ම ස්වභාවය මෙයින් මතුකරල දෙන්නේ.

අන්න ඒක නිසා මේ සංස්කාර කියන වචනය ගැන විශේෂයෙන්ම අපට හිතා ගන්න පුළුවනි. එයින් අපට හැඟෙන්නේ මේ ලෝකයේ ඇති කෘත්‍රිම ස්වභාවය. මේ ලෝකය කෘත්‍රිම දෙයක්

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 156

② 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 8 වන දේශනය. පිටුව 157

බවට පත් කරන මේ පදවි ආදී හැම දෙයක්ම සංස්කාර. අන්ත ඒ නිසා ඒවායේ අනිත්‍ය ස්වභාවය පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති අර **අනිදස්සන වික්ඛන්දාණං** ඒවායින් විමුක්තයි. ලෝකයා දැඩිව ගන්නා මේ සංකල්ප වලින් විමුක්තයි. ඒවායේ හොල්මන්වලින් සැලෙන තත්ත්වයක් නැහැ. * * * *

① අපි දැනටමත් බොහොම විස්තර කරල තියෙනව - අර සතර මහා භූතයින් - පඨවි ආපො තෙජෝ වායෝ, ප්‍රතිෂ්ඨාවක් ලබන්නේ නෑ ඒ වික්ඛන්දාණයෙ. හොල්මන් කරන්නේ නෑ. එතකොට ඒ ටික අපි තේරුම්ගත්ත නම්, ඊළඟට තියෙන ලොකුම ප්‍රශ්නය තමයි ඉරත් හඳත් තරුත් ගැන මේ මොකක්ද ප්‍රකාශකරන්නේ.

ඒ කියාපු අනිදස්සන වික්ඛන්දාණයෙ '**ත තථ චූකතා ජෝතඝ්ඤි**' තරු දිළිසෙන්නේ නැත. ඉරත් ප්‍රකටව බබලන්නේ නැත. හඳත් එළිය විහිදුවන්නේ නැත. ඒ වගේම අනධිකාරයකුත් එතැන නැත. මේව අපි කොහොමද තෝරගන්නේ?

බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ ප්‍රකාශ කරන්නේ අනන්ත වූ හැම පැත්තෙන්ම ප්‍රභාවත්වූ, ② හැම පැත්තෙන්ම ආලෝකය ඇති - '**අත්තං ඝණිතො ජ්‍යාං**'- අනිදස්සන වික්ඛන්දාණයෙ ප්‍රභාවයෙන්, ඒ ප්‍රභාව නිසාම අර කියාපු ඉර හඳ තරු ආදිය නිෂ්ප්‍රභා වන බවයි.

'නිෂ්ප්‍රභා' කියන වචනය සමාජයේ නම් තියෙන්නේ ඉහළ උසාවියේ තීන්දුවකින් පහළ උසාවියේ තීන්දුවක් නිෂ්ප්‍රභා වෙනව වගේ එකක්. එහෙම එකක් නොවෙයි මෙනත. ආලෝකයෙන්මත් නිෂ්ප්‍රභා වෙන ස්වභාවයක් තියෙනව. අපි ඒක අර දේශනා කීපයකදීම එළියට ගත්තු සිනමා දඹිනයෙන් පැහැදිලි කළා. කෙටියෙන් ආයෙත් සළකල බැලුවොත්, සිනමා දඹිනයක නරඹන්නන්ගේ අවධානය යොමුවෙලා තිබෙන්නේ ඒ තිරය මත වැටෙන පටු ආලෝකධාරාව

① 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 326

② 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 327

කෙරෙහියි. ① ඒ නරඹන්නන් අර සිනමාදර්ශනය හැටියට සලකන විට දකින්නේ ඒ පටු ආලෝකධාරාවක් අවට ඇති සන අක්කාරයක් පිහිටකරගෙනයි. මේ දෙවෙනි කාරණයක් ඉතා වැදගත්. ඒ රූප පෙනෙන්නේ අර ආලෝකධාරාව නිසාම පමණක් නොවෙයි. අවට ඇති සන අක්කාරයක් උපකාර කරගෙනයි.

ඒ බව හෙළිවෙන්නේ අර ශාලාව ඒකාලෝක උන විටයි. ඒ ශාලාව ඒකාලෝක උනොත් හදිසියේ දොරකවුළු ඇරිමෙන් හෝ වෙන යම් කිසි ආලෝක ක්‍රමයකින් හෝ, හිටිගමන් ආලෝකවත් වූන හැටියේ, අර තිරේ මත වැටෙන විට විචණිවෙලා මැකිල යනව. අර කලින් වැටුන ආලෝකධාරාව නිෂ්ප්‍රභාවෙනව. ලොකු ප්‍රභාවකින් ඊට අඩු ප්‍රභාවක් නැතිවී යාමයි මේ නිෂ්ප්‍රභා කියන වචනයේ අර්ථය.

දැන් එතකොට ඒ සිනමා දර්ශනය සමහරවිට රුචිනාවන්හ පුළුවනි. හැමතිස්සෙම සිනමාව ගැන කතාකිරීම 'නව්ව ගිතවාදින' හැටියට හිතන්න පුළුවනි. ඒ නිසා අපි කල්පනාකරල බලමු මේ සිනමා දර්ශනය ශාලාවකට සීමාවූන දෙයක්ද කියල.

අප ඇස් ඉදිරිපිට තියෙන ලෝක සිනමාවෙන් මේ විදියෙම දෙයක් සිද්ධවෙනව. මේ විදියෙම නිෂ්ප්‍රභා වීමක් සිද්ධ වෙනව.

හැන්දෑ අහසේ තරු පායාගෙන එතකොට අපි ඒ සහන් එළියෙන් යන්නමින් රූප දකින්න පටන්ගන්නව. අර අක්කාරය එන අතරෙ හොඳට තරු පායල තියෙනකොට යන්නමින් අපට රූප පෙනෙන්න පටන් ගන්නව. ටික වෙලාවකින් හඳ පායනවා. එතකොට තරුවලට යන කලදසාව මොකක්ද? තරුවල දීප්තිය මැකිල යනව. තරු නිෂ්ප්‍රභා වෙනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 327

ඊළඟට අපි රාත්‍රිකාලයේ හදේ සෞම්‍ය එළියෙන් සුඤ්ඤ ලෝකයක රූප දකිමින් සිටිනවා. රෑ ගෙවියනවා. ඉර උදාවෙනවා. එතකොට මොකද වෙන්නේ? හදේ කාන්තිය යනවා අර සුඤ්ඤාගේ තේජසින්. හද නිෂ්ප්‍රභාවෙනවා.

ඊළඟට අපි දවල්කාලයේ නිසැක අනුමිත්ම - ඉර එළිය තියෙනවා නම්, අපට සැකයක් නෑ පෙනෙන රූප පිළිබඳව - නිසැක අනුමිත්ම, ප්‍රකට ලෙසම අප අවට තියෙන නොයෙකුත් විචිත්‍ර වෛවණී රූප මේ ලෝක සිනමාවේ නරඹමින් සිටිනවා,

බුදුරජාණන්වහන්සේ වදාළ ආර්යාෂ්ටාංගික මාර්ගය පුරුදු කරන ආර්යශ්‍රාවක කෙනෙකුගේ විතතසන්තානයේ ආගන්තුක ① උපක්ලේශ ඉවත්වෙලා නෛසර්ගික ප්‍රභාස්වර්ණව මතුපිට කියල හිතමු. එතකොට මොකද වෙන්නේ? තරුත් නිෂ්ප්‍රභා වෙනවා. හඳත් නිෂ්ප්‍රභා වෙනවා. ඉරත් නිෂ්ප්‍රභා වෙනවා. තරු එළියෙන්, හඳ එළියෙන්, ඉර එළියෙන් පෙනුන රූපත් විවර්ණ වෙලා මැකිල යනවා. ඒ රූපවලම සෙවනැල්ලක් වන අරූපයත් මැකිල යනවා.

මේ රූපයත් ආකාශයත් චිත්‍රයත් පසුබිමත් වගේ. එතකොට මේ ඔක්කොම සිද්ධ වෙන්නේ මේ ආකාශයේ. අර පසුබිමේ. අර සිනමා දර්ශනය අපට ලස්සනට පෙනුනේ අනුකාරය නිසා. ඒ අනුකාරයේ එක එක මට්ටම් තමයි අපි අර තරු එළිය, හඳ එළිය, හිරු එළිය, කියල ප්‍රකාශ කළේ. ලෝකයා හිතන්නේ හිරුඑළිය ලැබුනහම ඇස් තියෙනවා නම් පෙනෙන්නට ඕන කියලයි. ඊට එහාට හිතන්න ශක්තියක් නෑහැ.

නමුත් බුදුපියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරල තියෙනවා හිරුඑළියටත් වැඩිය ප්‍රභාවත් දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා කියලා. 'නාථී ජායාසා ඤානා' 'ප්‍රඥාව හා සමාන ආභාවක් නැත' - එතකොට අපිට පෙනෙන අර රූප අරූප මැකිල යන්නේ මක්නිසාද කියල. මේ

① 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 328

ප්‍රඥාවේ තියෙනව 'නිබ්බානා පඤ්ඤා' කියල කියන විනිවිද යන ස්වභාවයක්. රූප පෙනෙනකොට රූපයත් එක්කම එතන හෙවනැලින් පෙනෙනව. හෙවනැලි පෙනීමෙන්ම පේනව එතන සම්පූර්ණයෙන්ම අත්කාරය දුරුවෙල නැතිබව. හැම පැත්තෙන්ම ආලෝකයක් වැටෙනව නම් හෙවනැල්ලක් නෑ එතන. ඒ ආලෝකය විනිවිද යන ස්වභාවයක් ඇති එකක් නම් එතන රූපයක් නැහැ. එතකොට රූපයත් අරූපයත් මුල්කරගෙනයි ලෝකයා සැපයුක් කියල දෙකක් තියන ලෝකයක සැපයුක් විදින්නෙ.

① යම්කිසි අවස්ථාවක යෝනියෝමනසිකාරය ආවාම ඒක පිළිබඳව, ඒකක්ෂණයෙන්ම - අර **සංදිග්ඛික, ඡායාමිත, චිතිපැයුක** කියන ධර්මනියාමතාව අනුව-ඒ ක්ෂණයෙන්ම විශාල වෙනසක් සිදුවෙනව. ඒකනිසාම අර අතීතයේ නොයෙකුත් බ්‍රාහ්මණයින් තමතමන්ගේ ධ්‍යාන භාවනා එහෙම කරල බුදුපියාණන් වහන්සේ ළඟට එනව. එක ගාථා පදයක් අහල කොහොමද රහත් වෙන්නෙ කියල සමහර කෙනෙක් කල්පනා කරනව. මේක බුදුපියාණන්වහන්සේගේ ප්‍රාතිභාර්යය නිසාය උනෙ එහෙම නැත්නම් ඒ කාලෙ හිටියෙ පින් ඇති අයය කියල ඒ විදියට තෝරනව. නමුත් මෙතන තියෙන 'ධර්මප්‍රාතිභාර්යය' ගැන කල්පනා කරන්නෙ නැහැ බොහොම අය.

මේ ධර්ම ප්‍රාතිභාර්යය අනුව කල්පනා කරල බැලුවොත් අපට කියන්න පුළුවන්, සමහර කෙනෙක් දේදුන්නක් පායනකං අහස දිහා බලාගෙන ඉන්න පුළුවන්. මේක ඉතින් කොච්චර කාලයක් බලං ඉන්න වෙනවද දන්නෙ නැහැ. නමුත් ඥානවත්තව - උදෑසන අර වැලක කොලයක එල්ලෙන පිණිබිඳක් ඔස්සේ ඉරපායනකොට හරියට ඉලක්කය අල්ලල බැලුවොත් සුශීරශ්මියේ තියෙන සියලුම වණි සංකලන ඒ පිණිබිඳුව තුළින් දකින්න පුළුවන් වෙනව,

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 9 වන දේශනය. පිටුව 189

යොනියොමනසිකාර, අයොනියොමනසිකාර කියන වචන දෙක දිහා බැලුවාම, ① ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් බැලුවාම, අහසට පොළොව වගේ පරතරය. සමමාදිටියි, මිච්ඡාදිටියි කියන වචනදෙක බැලුවාම අහසට පොළොව වගේ පරතරය. ඇතයි. නමුත් ප්‍රත්‍යක්ෂවශයෙන් කල්පනාකරල බලනකොට, ඉතාම සුළු වෙනසයි තියෙන්නේ.

පිණිබිඳක ෂඩ්වණීය, කෙනෙකුට ඉතාමත්ම පහසුවෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂකරගත හැකි දෙයක්. සමහරවිට අපට ඉබේමත් පේනව ඉර පායාගෙන එනකොට. ඉතාමත්ම සුළු වෙනසක් කළ හැටියේ අර පිණිබිඳේ තියෙන වණිසංකලනය නොපෙනී යනව. ඒක පෙනෙන්නේ එක්තරා ඉලක්කයකට බැලුවාම පමණයි. ඔන්න ඔය විදියේ දෙයක් තියෙන්නේ මේ ධර්මය පිළිබඳවත්. සන්ධික, අකාලික, එහිපසසික, ඔපනයික, පච්චත්තං වෙදිතබ්බ වික්ඛාදාහි ධර්මයේ ස්වභාවය ඔකයි.

② මීට කලින් දේශනයකදී අපි උපමාවක් හැටියට දක්වුව 'උදෑසන හිරු රැස් දිලෙන දිලිසෙන පිණි බිඳුවක්.' බොහොම පොඩි උපමාවක්. වැලක හෝ කොළයක හෝ එල්ලෙන ඉතා කුඩා පිණිබිඳුවක් තුළින් සුයියාගේ දේදුනු වණි සංකලනය දකිම ඉතාමත්ම සිරුවෙන් කළයුත්තක්. සුයියාට මුනදාල හිටගත්තු පමණින්, එහෙම නැත්නම් ඉඳගත්තු පමණින්, ඒ පිණි බිඳුව තුළින් සුයියාගේ ෂඩ්වණීය, ඒ දේදුනුවණි සංකලනය, දකින්න බැහැ. ඒ සඳහා යම්කිසි දෘෂ්ටිකෝණයක් ඕන. නියම දෘෂ්ටිකෝණය අනුව හරියට නිසි එල්ලය අල්ලල බැලුවොත් තමයි අර පිණිබිඳුව තුළින් දේදුනු වණිසංකලනය දකින්න පුළුවන් වෙන්නේ.

① 'නිවනේ නිවීම' 3 වෙනි වෙළුම 9 වන දේශනය. පිටුව 190

② 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 330-331

දේශනාක් පායනකම් ඉන්න ඕනෙත් නැහැ. පිණි බිඳුව තුළින් දකින්න පුළුවන් දේදුනු වණිය. හැබැයි හරි දෘෂ්ටිකෝණයෙන් පමණයි.

① මේ විදියටම බුදුපියාණන්වහන්සේගේ සද්ධම්මයෙහි ෂඩ්වණිය, අර සවාක්කාතාදි ෂඩ්වණිය, දකිමටත් යම්කිසි දෘෂ්ටිකෝණයක් තිබෙනව. ඒක තමයි සමමා දිට්ඨිය. එතකොට මේ සමමාදිට්ඨිය සෘජුකරගැනීමට මේ ගැඹුරු සුත්‍රවල අථී ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාවත් උපකාර වෙනව. ගම්භීර සුත්‍රාථී ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව මේ සමමාදිට්ඨිය හරිගස්සගන්න උපකාර වෙනව. සමමාදිට්ඨිය නැති තැන ශීලය සීලබ්බතයට නැඹුරු වෙනව. සමාධිය මිච්ඡා සමාධියට ඇදිල යනව.

② ඇත්ත වශයෙන්ම සමහරවිට කෙනෙක් හිරුදෙසට මුතලා ඉඳගත්තවගේ බුදුපියාණන්වහන්සේගේ ධර්මය දිහාවට හැරිල හිටියත්, සරණගමන මාත්‍රයෙන් ලැබෙන දායාදයක් නොවෙයි සමමාදිට්ඨිය. උත්සාහයෙන් සැලකිල්ලෙන් දියුණුකර ගතයුතු දෙයක්. කෙලින් කරගතයුතු දෘෂ්ටියක්. 'ද්වෘජ්‍යකෂ්ණ' කියල කියන්නෙ.

කොයිතරම් කාලයක් බද්ධ පයඝීංකයෙන්ම මේ බුද්ධසුද්ධිය දෙස බලාගෙන හිටියත් සමහරවිට කෙනෙකුට අර ධර්මයේ ෂඩ්වණිය දකින්න බැහැ. නියම දෘෂ්ටිකෝණය සමහරවිට අභලකින් සියයකින් කොටසක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒක අත්‍යවශ්‍ය දෙයක්. අත්‍යවශ්‍ය වෙනසක්. ඒ වෙනස කළා නම් එකෙණෙහිම - 'නාවද්දෙව' - අර බාහිය රහතන්වහන්සේ වගේ - බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මයේ ෂඩ්වණිය දකිනව.

① 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 330

② 'නිවනේ නිවීම' 5 වෙනි වෙළුම 15 වන දේශනය. පිටුව 331

වෙනත් කෘති

1. Concept and Reality in Early Buddhist Thought -(1971)*
2. Samyutta Nikaya - An Anthology, Part II - Wheel No, 183/185 -(1972)*
3. Ideal Solitude - Wheel No, 188 -(1973)*
4. The Magic of the Mind - (1974)*
5. උත්තරීතර හුදෙකලාව - 'දම්සක්' අංක 172/173 - (1990)*
-එම- (නව මුද්‍රණය), ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය (2001)
6. Towards Calm and Insight -(1991)
7. විදසුන් උපදෙස් - (1996)
8. නිවනේ නිවීම - (1997-2004)
-ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය, මහා භාරකාර දෙපාර්තමේන්තුව
(සම්පූර්ණ පොත වෙළුම් 11 කින් නිකුත් වී ඇත.)
9. From Topsy - turvydom to Wisdom -Volume 1 - (1998)
(Essays written for 'Beyond the Net, - A website on the Internet
- Website address [http:// www.beyond thenet.net](http://www.beyondthenet.net))
10. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 1- වෙළුම - (1999)
11. Seeing Through - (1999)
12. හිතක මහිම - 1 - (1999)
13. නිවනේ නිවීම - ප්‍රථමභාගය - (1-6 වෙළුම්) - පුස්තකාල මුද්‍රණය (2000)
14. හිත තැනීම - (2000)
15. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 2 වෙළුම - (2000)
16. Towards A Better World -Translation of 'Lo-wada-Sangarava' - (2000)
17. පැවැත්ම හා නැවැත්ම - (2000)
18. ඇති හැටි දැක්ම - (2001)
19. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 3 වෙළුම - (2001)
20. දිවි කතරේ සැදෑ අඳුර - (2001)
21. කය අනුව ගිය සිහිය - (2001)
22. මා-පිය උවැටන - (2002)
23. ප්‍රතිපත්ති පූජාව - (2003)
24. Nibbana - The Mind Stilled - Volume I - (2003)
25. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 4 වෙළුම - (2003)
26. අබිනික්මන - (2003)
27. හිතකමහිම - 2 - (2003)
28. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 5 වෙළුම (2005)
29. පහන් කණුව ධම් දේශනා - 6 වෙළුම (2006)
30. Nibbana - The Mind Stilled - Volume II - (2005)
31. Nibbana - The Mind Stilled - Volume III - (2005)
32. Nibbana - The Mind Stilled - Volume IV - (2006)
33. Nibbana - The Mind Stilled - Volume V - (2007)
34. The Magic of the Mind- (2007)

* Buddhist Publication Society, P.O. Box, 61, Kandy
බෞද්ධ ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන සමිතිය, කැ.පෙ. 61, මහනුවර

ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය මගින් පළකරන ලද ග්‍රන්ථ

ග්‍රන්ථ නාමය		පිටපත් සංඛ්‍යාව
01.	නිවනේ නිවීම	පළමු වෙළුම
02.	නිවනේ නිවීම	දෙවන වෙළුම
03.	නිවනේ නිවීම	තෙවන වෙළුම
04.	නිවනේ නිවීම	සිවුවන වෙළුම
05.	නිවනේ නිවීම	පස්වන වෙළුම
06.	නිවනේ නිවීම	සයවන වෙළුම
07.	නිවනේ නිවීම(පුස්තකාල මුද්‍රණය)	ප්‍රථම භාගය(1-6 වෙළුම්)
08.	නිවනේ නිවීම	සත්වන වෙළුම
09.	නිවනේ නිවීම	අටවන වෙළුම
10.	නිවනේ නිවීම	නවවන වෙළුම
11.	නිවනේ නිවීම	දසවන වෙළුම
12.	නිවනේ නිවීම	එකොළොස්වන වෙළුම
13.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	පළමු වෙළුම
14.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	දෙවන වෙළුම
15.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	තෙවන වෙළුම
16.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	සිවුවන වෙළුම
17.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	පස්වන වෙළුම
18.	පහත් කණුව ධම් දේශනා	සයවන වෙළුම
19.	'හිතක මහිම'	පළමු වෙළුම
20.	'හිතක මහිම'	දෙවන වෙළුම
21.	උත්තරීතර හුදෙකලාව	
22.	විදසුන් උපදෙස්	
23.	චලන චිත්‍රය	
24.	Towards A Better World	
25.	Seeing Through	
26.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume I
27.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume II
28.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume III
29.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume IV
30.	Nibbana - The Mind Stilled	Volume V
31.	The Magic of the Mind	

නැවත මුද්‍රණය කරවීම පිළිබඳ විමසීම් :-

ජී. ටී. බණ්ඩාර, ස්ථාපක, ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය
 රෝයල් ඉන්ස්ටිටියුට්, 191, හැව්ලොක් පාර, කොළඹ 5.

දු.ක. - 0112-508173, 2592747 - 48

